

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU ALEX. CERBAN IOSEF G. COHEN GR. CONDURATU RÈNÈ DÉMOGUE
Avocat, Direct. Contenc. B-pei Profesor la Facultatea Avocat Fost Consilier la C. de Apel Profesor la Facultatea
G-le a Țărei Românești de Drept, București București, Avocat de Drept din Paris

V. DONGOROZ ALFRED JUVARA Dr. ȘTEFAN LADAY D. NEGULESCU I. GR. PERIȚEANU C. SIPSOM
Dr. în Drept din Buc. Profesor Universitar, Avocat Fost Magistrat Profesor la Facultatea Avocat Profesor la Facultatea
Avocat de Drept, București jurisconsulți în Cluj de Drept, București

C. STOEANOVICI GR. TRANCU-IAȘI P. VASILESCU AL. VELESCU ALBERT WAHL
Dr. în Drept din Paris Fost Ministru al Muncii Dr. în Drept din Paris Dr. în Drept din Buc. Profesor la Facultatea
Avocat Avocat Avocat Avocat de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membrii corespondenți pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit. 1400 lei
„ Avocați 1000 „
„ Magistrați 800 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

— Solemnitatea deschiderii noului an la Consiliul Legislativ :

Discursul d-lui Prim-Președinte Al. Gane și al d-lui Ministru de justiție Stelian Popescu.

JURISPRUDENȚA :

— Trib. Ilfov s. I com.: D-1 și d-na X cu Direcția C. F. R. (Accident de cale ferată. Distrugerea totală a bagajelor ce călătorul conservă cu sine în vagon. Relativ la aceste bagaje există sau nu contract? Poate Trib. să respingă ca nefondată acțiunea victimei incendiului bazat pe art. 998 și urm. c. civil), cu o Notă de N. G. Vrăbiescu.

— Trib. Ilfov s. III : Vasile Nițescu cu Virgil Uatu (Act juridic. Redactarea de un copist. Acțiune în plată de onorariu. Inadmisibilitate. Act ilicit. Art. 5 c. civ. și 53 legea avocaților).

— Curtea de Apel Galați s. I : Salvator Gueron et M. Dumitrescu ș. a. cu Ministerul de finanțe (Contrabanda vamală. Recurs adresat direct la Curtea de apel. Neregulat. Dacă Șefii de vamă reprezintă pe Ministerul de finanțe în procesele vamale și au dreptul de a semna declarațiile de recurs sau a uză de orice altă cale, fără o anume delegație specială?), cu o Notă de C. G. Popescu-Galați.

SOLEMNITATEA

Deschiderii noului an la Consiliul Legislativ

Discursul D-lui Prim-Președinte ALEX. N. GANE

Domnilor Colegi,

Consiliul legislativ pășește astăzi în al 3-lea an al existenței sale. Instituția noastră e desigur în frageda sa tinerețe, totuși ea arborele sădit în pământ prielnic, în cei doi ani trecuți, a prins rădăcini adânci și a dat fără de îndoială roade binefăcătoare.

Terenul era prielnic, fiindcă încă dela 1884, Constituția de pe vremuri, dispunea înființarea unui Consiliu cu atribuțiuni exclusive de a studia și elabora proiectele de legi și regulamentele de administrațiune publică, iar constituțiunea din 1923 reînnoește acest desi-

derat devenit și mai imperios, acum când trebuiau pregătite proiectele unificării întregii noastre legislațiuni civile, penale și comerciale, precum și a tuturor legilor curente cu aplicațiuni în noile noastre hotare.

Experiența cu comisiunile temporare fără de coeziune între ele, fără de autoritatea necesară, fără de continuitate și deci fără de răspundere, a fost făcută, iar rezultatele ei le simțim dureros astăzi când după 9 ani dela unirea țărilor românești, trăim încă între noi ca străinii supuși legilor deosebite și procedurilor speciale de judecată. O asemenea situație care nu contribuie desigur la cimentarea sufletească a fiilor aceleiași țări nu mai poate dăinui.

Prima datorie așa dar a Consiliului legislativ este pregătirea cât mai neîntârziată a unificării tuturor codurilor judecătorești care vor sta la temelie așezământului nostru de Stat unifar.

Cine însă nu-și dă seamă de ce însemnează o asemenea operă uriașă, care reclamă înainte de toate cunoștința temeinică a legiurilor deosebite a celor patru teritorii azi reunite într'un mănuchi de legiuri ce urmează să fie topite într'un singur tot din care să iasă legiuri noi, firește mai bune, mai potrivite intereselor comune, și în curent în același timp cu toate progresele științei dreptului și ale jurisprudenței.

O asemenea lucrare monumentală care implică și strângerea unui material imens de cercetat, nu se poate face nici toată deodată și nici în mod pripit cu termene mai dinainte fixate. Ea reclamă în adevăr o unitate de vederi în stabilirea principiilor conducătoare a tuturor materiilor deosebitelor coduri ce se încheie între ele cum se leagă într'un corp viu, diferitele organe, ea reclamă o coordonare și o sistematizare bine chibzuită, fixarea unei terminologii juridice, claritatea și conciziunea stilului, cântărirea fiecărui cuvânt.

Astăzi după doi ani de experiență, noi care muncim zilnic în acest Consiliu la rezolvirea tuturor obiectivelor ce le întâmpinăm adesea la cel mai neînsemnat proiect de lege, cetind și recitind aceeași lucrare și găsindu-i totuși veșnic lipsuri, ne dăm mai bine seamă decât ori cine cu ce răspundere mare ne-am încercat.

Am luat totuși această răspundere conștiinți însă că

prin muncă și perseverență vom învinge toate greutățile ce ne stau în cale. Prețuim munca fiindcă numai în ea stă tot rostul și farmecul vieții, iar greutatea sarcinii e numai un imbold mai mare pentru a lucra și mai mult și mai bine.

Astăzi dar când împlinim un an de activitate, ca și negustorii cinstiți care își face cu grijă inventariul averei, se cuvine și noi ca încheind bilanțul anului trecut, să ne dăm seama de activitatea ce am desfășurat-o în tot acest interval de timp.

Voi începe dar cu expunerea situației lucrărilor de unificare a codurilor judecătorești.

Opera de unificare, țin delă început să declar, o facem în spiritul legislațiunii vechiului regat, care ne servește ca un far conducător, culegând totuși din legiuirile provinciilor alipite, tot ce este mai potrivit concepțiilor juridice actuale, și mai practic ca sistem procedural.

Cu drept cuvânt dar, d-l ministru de justiție, la congresul corpului de avocați, ținut în toamna trecută la Constanța a putut spune:

„Că ori care vor fi împrumuturile fericite ce le vom face legiuirilor sub stăpânirea cărora au trăit provinciile deapururi alipite statului român, ele vor fi făcute cu acea judiciozitate și sagacitate care nu vor înțuneca însă strălucirea limpezimea și armonia spiritului latin, care stă la baza mentalității juridice a vechiului regat”.

Prin repartizarea lucrărilor de unificare conform legii noastre organice:

Secțiunea I, în competența căreia cad legile de drept public, grație activității ce a desfășurat-o în cursul acestui an, a dus cu bine și până la capăt, proiectul de unificare a *codului penal*. Această lucrare vastă și de importanță capitală făcută în spiritul ultimelor date ale științei penale e destinată să pună un capăt haosului legislativ în care delictele și pedepsele variau după localitățile unde erau săvârșite, deși faptele erau comise în granițele aceleiași țări.

Proiectul *codului penal* e întovărășit de o documentată expunere de motive, datorită președintelui secțiunii d-l Ionescu-Dolj.

Nu voesc să trec peste această lucrare terminată fără a aduce un omagiu de grație pe lângă membrilor acestei secțiuni și d-lor consilieri temporari d-nii Rătescu președinte la Curtea de Casație, Chiselița, membru la Curtea de Casație, și profesorilor universitari d-nii Iulian Teodorescu și V. V. Pella cărora în bună parte le revine meritul acestei opere monumentale.

Codul de procedură penală e în lucru înaintea unei comisii sub prezidenția colegului nostru G. Nedeleu și avem toată speranța ca înainte chiar de sfârșitul acestui an, proiectul definitiv întocmit să fie înaintat ministrului de justiție.

Secțiunea II-a este desigur cea mai împovărată din punct de vedere a unificării legislative, fiindcă în sarcina ei cad toate legiuirile de drept privat, unificarea *codului civil*, a procedurii civile și a *codului comercial*.

1) În ce privește lucrările *codului civil* actele de stare civilă revăzute din nou în cursul acestui an, au primit cu cinstite botezuri parlamentare fiind votate aproape fără de nici o modificare de către matruțul corp.

Am terminat deasemenea materia persoanelor, a absenței, domiciliului, căsătoriei, divorțului, filiațiunea și o bună parte din adopțiune, așa că foarte curând vom putea declara isprăvită întreaga Carte I a *codului civil*.

Codul civil e la temelia tuturor legilor fiindcă reprezintă dreptul comun al țării. El guvernează familia

și succesiunile, proprietatea și cele mai multe dintre contracte. Un asemenea cod e menit dar să aibă o importanță și durată alta decât legile curente, care evoluează mai ușor sub presiunea nevoilor de toate zilele.

În studiul dar amănunțit a diverselor sale materii de care ne-am ocupat până acuma, am ținut seamă nu numai de evoluțiunea socială și de noile sale concepții juridice, dar încă și de starea dreptului în provinciile alipite căutând se întărim situațiile câștigate.

Astfel pentru a nu cita decât câteva exemple:

În capitolul absenței, Consiliul a adoptat principiul declarațiunii morții celor dispăruți, cunoscut în legiuirile în vigoare din Ardeal și Bucovina.

Până la data stabilită prin hotărâre drept moment al morții, cel dispărut va fi prezumat din punct de vedere juridic în viață; după această dată decesul fiind prezumat, toate consecințele ce decurg din acest fapt juridic vor putea fi invocate.

În reglementarea căsătoriei am luat și avizul asociațiilor feministe care prin delegatele lor d-nele Alexandrina Cantacuzino, Calypso Botez, Elena Meisner și altele au binevoit să ia parte activă la înseși discuțiunile foarte interesante ce le-am făcut aici.

Ca rezultat al acestor discuțiuni, Consiliul a declarat logodna drept izvor de obligațiuni ca și în Ardeal, a cărei rupere nejustificată, îndrituește acțiunea în daune interese.

Am reglementat condițiunile de fond ale căsătoriei și sancțiunea lor legală.

Recăsătorirea soților divorțați nu a mai fost oprită.

În temeiul principiului constituțional al egalității juridice a sexelor, consimțământul unuia din cei chemați să autorize căsătoria descendenților minori l'am declarat suficient.

Contractarea căsătoriei am ușurat-o prin faptul că după ce publicațiunile au fost săvârșite, celebrarea poate fi făcută de orice ofițer al stărei civile.

În ce privește efectele căsătoriei, am redus cu totul puterea maritală. Femeia rămâne stăpână pe administrarea patrimoniului său și stăpână în alegerea și exercitarea unei profesii. Am păstrat numai obligațiunea unui domiciliu de coabitare și pentru necesitățile conducerii vieții conjugale și administrarea patrimoniului comun, am lăsat bărbatului această direcțiune. Iar mandatul tacit recunoscut de jurisprudența soției cu privire la raporturile de drept ce isvorau din conducerea zilnică a gospodăriei, l'am transformat în mandat legal.

În ce privește divorțul el a fost admis în principiu numai ca sancțiune a faptelor de care s'a făcut vinovat unul din soți. În consecință divorțul prin consimțământ mutual a fost înlăturat.

Cauzele de divorț, în genere prea larg interpretate a injuriilor grave, au fost reglementate în mod restrictiv.

Procedura divorțului va fi procedura ordinară în afară numai de derogările absolut necesare impuse de natura acestei instituțiuni.

În capitolul *filiațiunii* am șters inechitatea consacrată de vechiul cod care excludea stabilirea filiațiunii naturale.

Cercetarea paternității nelegitime admisă numai în cazul raptului, Consiliul a îngăduit-o în toate cazurile în care prezumpția paternității rezultă cu aceeași tărie.

Din punct de vedere al efectelor filiațiunii naturale, am recunoscut acestor copii un drept în succesiunea tatălui, dar pentru a păstra tot prestigiul căsătoriei, am crezut că acest drept trebuie să fie ceva mai res-

trâns decât acel al copiilor legitimi, și nici nu i-am socotit rude față de rudele tatălui lor.

Am dat astfel acestor obijduiți de soartă puțința de a avea un tată cunoscut, care să fie obligat să-i crească și să-i îngrijească, să-i poarte numele său, iar la moarte să aibă și un drept de moștenire în concurență cu ceilalți copii legitimi.

Consiliul de asemenea a admis că legitimarea copiilor naturali poate avea loc chiar dacă stabilirea filiației e posterioară căsătoriei părinților, și deasemenea ea poate fi pronunțată de justiție chiar când a fost promisiune de căsătorie cari însă nu a fost desăvârșită din cauza morței uneia din părți.

Acestea sunt în foarte puține cuvinte unele din modificările pe care le-a adoptat consiliul în materiile ce le-a lucrat și care însemnează un pas înainte în evoluția dreptului și în starea actualei legislațiuni.

* * *

2) Cât privește codul de *procedură civilă* care nu-i decât un capitol desprins din dreptul civil și al cărui scop este de a stabili și apăra dreptul nostru înaintea justiției, comisiunea compusă din d-l consilier permanent Vărzaru ca președinte, d-ni cons. temporal Em. Dan, Corneliu Botez și Bocancea asistată și ajutată și de d-nii referenți ai acestei secțiuni, a terminat și coordonat întreaga materie a procedurii propriu zisă precum și o bună parte din execuțiunea silită, până la urmărirea imobiliară.

Comisiunea care a lucrat cu atâta asiduitate, a avut de întâmpinat însă multe greutăți deoarece atât codul civil cât și cel comercial nefiind încă unificate, a trebuit să examineze diferitele dispozițiuni de fond care sunt în strânsă legătură cu judecata și al căror loc era în unul din celelalte două coduri. În acest ante proiect al procedurii civile s'a înglobat în afară de procedură în materie comercială și legea judecătoriilor de ocoale, așa cum se găsește tratate în codurile de procedură din ținuturile alipite.

Ideea de bază de care a fost condusă comisiunea în lucrarea sa, a fost aceea a organizării unei proceduri cu forme cât mai simple, asigurând accelerarea judecăților și punând la îndemâna justițiabililor cu cât mai puține cheltueli instanțele menite cu distribuirea justiției.

În acest scop, s'a căutat să se dea o cât mai mare extensiune competenței judecătoriilor pentru ca justițiabilii lipsiți de mijloace să se poată judeca la instanțele cele mai apropiate de nevoile lor.

În curând anteproiectul astfel pregătit va veni în discuțiunea secțiunii II-a și ne vom da toate silințele ca în acest semestru chiar, să putem sfârși proiectul de unificare a codului de procedură civilă.

* * *

Imi rămâne încă să vorbesc de lucrările de unificare privitoare *codului comercial* ce cad tot în competența secțiunii II-a.

Cum secțiunea nu se compune însă de cât din un număr foarte restrâns de consilieri, cinci în totul, și cum lucrările în secțiuni nu se pot face decât cu cel puțin trei consilieri prezenți, era absolut cu neputință să atacăm pe atâtea fronturi deosebite și cu aceiași vigoare lucrările de unificare a trei coduri așa de însemnate.

De aceea la început am dat un drept de preferință reformei codului civil, fiindcă este dreptul comun care guvernează înseși contractele comerciale și are strânse legături cu atâtea materii ale acestui cod.

Când însă am fost solicitați acum în urmă de cei cărora singuri le revine inițiativa legilor, ca să dăm precădere reformei de unificare a codului comercial, cu toate greutățile ce forțat le întâmpină reforma unui cod de excepțiuni, când codul dreptului comun, nu este încă terminat, nu am ezitat totuși să punem toate străduințele și tot interesul în această direcțiune.

O comisiune compusă din d-l cons. permanent Corjescu ajutat de d-l referent stagiar Paul Demetrescu și d-nii profesori Vasile Dimitriu, M. Pașcanu, Fințescu, Stoianovici și I. Cohen, ca consilieri temporari, a lucrat în mod asiduu la pregătirea anteproiectului ce urmează a fi supus desbaterilor secțiunii.

Acest ante proiect încă neterminat își propune să impună un codice nou cu o fizionomie și o structură proprie.

În special va da o deosebită atențiune organizării societăților comerciale cari vor fi reglementate pe baze și tipuri noi, supunându-le tuturor garanțiilor unei bune și serioase administrațiuni. Adunările generale nu trebuie să mai fie simple ficțiuni, Consiliile de administrație compuse în cea mai mare parte din specialiști vor fi aduse la o răspundere cât mai complectă punând un frâu monopolizării lor, dividendele vor trebuie să revie în primul loc acționarilor, se va introduce un bilanț tip în care ori cine să poată ușor cunoaște situația adevărată a întreprinderii, în sfârșit va fi făcută imposibilă ascunderea beneficiilor și frustarea fiscoului.

Până la sfârșitul anului cu o muncă și o energie îndoită am toată credința că și codul comercial de o așa de mare importanță, fiindcă el stă la baza întregii activități economice a țării noastre, va putea fi terminat.

Secțiunea III-a a Consiliului de sub președinția d-lui prof. I. Angelescu, are și ea o parte însemnată în lucrările de unificare pe terenul legilor economice și financiare.

Astfel din lucrările începute încă din 1926, cităm:

1) Proiectul de lege a contabilității Generale a Statului.

Această legiuire, alcătuită în baza studiilor comparative și a progreselor realizate în alte țări, a trebuit să fie pusă în armonie cu principiile constituționale în ceiace privește introducerea controlului preventiv.

S'a propus deasemenea introducerea contabilității în partidă dublă, s'au simplificat formalitățile contabile, pentru ca gestiunea financiară a Statului să se apropie de cea a întreprinderilor particulare.

Tot în scopul obținerii unei gestiuni financiare mai clare și mai sincere, și pentru a suprima inconvenientul unei contabilități paralele și suprapuse, s'au propus în acest proiect desființarea termenelor complementare peste închiderea anului financiar, sau cu alte cuvinte, confundarea anului financiar cu exercițiul financiar în ceiace privește durată.

În sfârșit pentru executarea sinceră și conform prevederilor bugetului general al Statului și în scopul înlesnirii controlului bugetar atât administrativ cât și legislativ, s'a propus o clasificare metodică a veniturilor și a cheltuelilor Statului ținându-se seama de natura lor.

2) Proiectul de lege al Curței de Conturi.

Prin introducerea controlului preventiv în constituție, Curtea de Conturi trebuie reorganizată și reorganizarea făcută în armonie cu reorganizarea conta-

bilității, ambele funcționând într-un sistem unitar.

Proiectul de lege în linile lui mari, este și alcătuit rămânând numai să dobândească forma definitivă, de îndată ce proiectul de reorganizare a contabilității generale va deveni lege.

3; Proiectul de cod al Muncii pus în armonie cu toate legile existente creindu-se astfel un sistem general care să cuprindă și să reglementeze toate raporturile de **muncă**.

4) Ante proiectele de reorganizare a serviciilor publice, alcătuite pe baza unor norme economice unitare, în vederea armonizării funcțiilor și salariilor, a unui sistem unitar de organizare a serviciilor statistice, de contabilitate și a ori căror servicii cu caracter economic din administrațiile publice.

Dintre aceste proiecte, acel care privește Administrația Financiară a țării (Ministerul de Finanțe) se găsește adus în debaterile Parlamentului.

* * *

Dacă pășim acuma la lucrările curente ale Cons. legislativ, adică la întocmirea proiectelor de legi și regulamente generale și la cercetarea proiectelor pregătite de guverne sau din inițiativă parlamentară, constatăm că în cursul acestui an, Consiliul a avut să-și dea avizul asupra 220 proiecte de legi și de regulamente repartizate după competența secțiunilor astfel:

Secțiunea I a avut de cercetat	111 proiecte
Secțiunea II a avut de cercetat	16 proiecte
Secțiunea III a avut de cercetat	93 proiecte

Ar fi desigur foarte interesant să examinăm în amănunt importanța acestor proiecte de legi sau regulamente, avizele ce s'au dat de Consiliu cum și rolul determinat ce l'au avut aceste avize la votarea legilor, pentru ca astfel numai, ne vom da mai bine seamă de importanța și rolul însuși al Consiliului nostru legislativ.

Nu voi intra desigur în studiul amănunțit a tuturor acestor avize, pentru că ași depăși cu mult cadrul unei cuvântări de deschidere de an. Totuși îmi voi permite să spicuesc numai câteva din ele.

Astfel din avizele date de secțiunea I:

1) Proiectul privitor la legea pentru înființarea catedrelor la facultatea de teologie din Chișinău precum și altor catedre pe lângă diferite facultăți, a fost refăcut în întregime de secțiune și însușit astfel de Ministerul Instrucțiunii Publice.

2) Proiectul privitor la organizarea învățământului secundar a primit modificări însemnate care de asemenea au fost însușite de Ministerul Instr. Publice.

3) Proiectul pentru reglementarea libertății presei a suferit numeroase modificări între altele ceea ce a respectării, dreptului garantat de Constituție privitor la anonimatul în presă.

4) Proiectul de regulament pentru înființarea și concesiunea cinematografele după avizul secțiunii, a fost retras, pentru a se prezenta un nou proiect.

5) Proiectul de lege pentru protecțiunea bornelor și semnelor geodezice de frontieră între România și Jugo-Slavia, după avizul secțiunii a luat forma unui proiect de lege general pentru protecțiunea bornelor și semnelor geodezice de frontieră, primind o nouă redactare însușită în totul de delegatul Minist. de externe.

6) Proiectul de lege pentru reînființarea jocurilor de noroc la Sinaia, în urma avizului defavorabil al Consiliului a fost retras.

7) Proiectul de lege generală a armonizării retribu-

țiilor bugetare, pe baza avizelor secț. I și III-a, a primit de asemenea numeroase modificări însușite de Ministerul de Finanțe și de parlament. Voi cita numai ridicarea rangului convenit Patriarhului bisericeii, și a tipului de salarizare a episcopilor, președinților de tribunale, a conferențiarilor și a agregatilor universitari. Și tot pe motivele din avizul acestor secțiuni, actualul guvern a suspendat executarea acestei legi.

Din avizele secțiunii a II-a găsim:

8) Proiectul de lege al prelungirii chiriilor prezentat la început sub forma unui ante-proiect.

Dat fiind caracterul excepțional al legii Consiliul a cerut precizări care să înlăture posibilitatea diverselor interpretări. S'a cerut astfel să se precizeze dacă se prelungește și contractele de închiriere încheiate prin oficiul de închiriere date fiind diversele interpretări ale instanțelor judecătorești.

Să se prevadă când încetează beneficiul prelungirii pentru legățiuni și consulate întru cât criteriul venitului anual se referea numai la persoanele fizice: să se precizeze dacă neplata chiriei aduce rezilierea chiar atunci când în contract s'a stipulat îndeplinirea prealabilă din partea proprietarului a unor anumite formalități, întru cât Inalta Curte de Casație se pronunțase și într'un sens și în altul; să se precizeze dacă proprietarii locuind prin îngăduință pot evacua pe chiriașii lor ca și proprietarii chiriași.

Cea mai mare parte din propunerile făcute au fost însușite de autorul anteproiectului și introduse în proiectul modificat ce a fost din nou supus Consiliului și asupra căruia secțiunea a mai făcut propuneri de complectare, referitoare la chiria ce statul, județul sau comuna urma să plătească; s'a mai propus încă suprimarea dispozițiunii potrivit căreia statul devenit proprietar posterior legii, poate evacua pe chiriașii imobilului care altfel ar fi beneficiat de prelungire etc. etc.

Legea a adoptat o mare parte din propunerile făcute.

9) Proiectul de modificare a legii accelerării a fost socotit de Consiliu ca neconstituțional deoarece contrazicea principiul unității legislative, revenind la procedurile provinciale. Proiectul nu a mai fost depus.

10) Aceleași observațiuni le-a făcut Consiliul și asupra proiectului de lege, pentru unificarea unor dispozițiuni din procedura civilă și comercială înaintea tribunalelor și Curților, proiect menit să înlocuiască actuala lege a accelerării întru cât se reintroduceau pentru tot ce proiectul nu avea dispozițiuni corespunzătoare legii ce se intenționa a se abroga, cele patru proceduri regionale. Acest proiect de asemenea nu a mai fost supus deliberării corpurilor legiuitoare.

11) Aceeași soartă a avut și proiectul de lege privitor la modificarea art. 340 c. c. și paragr. 35 al. 1 al. legii XX din anul 1877 din Ardeal, referitor la usufructul mamei recăsătorite, deoarece Consiliul a relevat inconvenientul de a se prejudeca prin legi speciale asupra întocmirii noului cod.

12) Proiectul de lege ca și proiectul de regulament pentru înproprietărirea ofițerilor decorați cu ordinul Mihai Viteazul în urma avizului nostru a suferit numeroase modificări precum sunt acele relative la inalienabilitatea lotului dat și la îngăduința totuși de a-l putea hipoteca.

Iar secțiunea III-a cea mai împovărată din punctul de vedere a importanței legilor curente, deoarece, cele mai delicate sunt legi de ordin social, economic și

financiar, prin avizele sale a avut la rândul ei o parte însemnată la înlocuirea proiectelor.

Astfel:

13) S'a refăcut și complectat după avizul consiliului proiectul de lege pentru importul de mașini vechi.

14) Proiectul de organizare și exploatare a pescăriilor Statului, s'a modificat în cea mai mare parte, ținându-se seamă de propunerile consiliului.

15) Proiectul pentru înființarea corpului de experți-contabili a fost complect refăcut pe baza observațiilor consiliului și prezentat din nou secțiunii cu toate modificările cerute.

16) În proiectul pentru încurajarea de locuințe, s'a ținut seamă de obiecțiunile secțiunii privitoare la crearea de venituri cu afecțiuni speciale, adoptându-se părerea consiliului în materie de drept bugetar.

17) Proiectul de lege pentru înființare de zone libere în porturi, după avizul Consiliului, nu a fost supus dezbaterilor parlamentare.

18) Deasemenea, după observațiile foarte importante ale consiliului, proiectul de înființarea unei fabrici de munițiuni, nu a mai fost depus în parlament.

Din cele câteva exemple ce le-am citat numai, putem să ne dăm seama, cum avizele Consiliului care nu sunt obligator impuse de lege, totuși cele mai multe din ele s'au impus singure, ceea ce dovedește că erau serios studiate și întotdeauna obiective, făcute numai cu grija de a pregăti o lege cât mai bună și mai complectă, în conformitate cu principiile constituționale și cu dispozițiunile legilor în ființă.

De altfel grija și răspunderea ce o au inițiatorii legilor, o împărtășim și noi deopotrivă.

Că în îndeplinirea acestei grele sarcini am fi un component al puterii legiuitoare cum ne-ar așeza constituțiunea, sau un organ al puterii executive, cum susțin alții, chestiunea nu are de cât o importanță teoretică. Orice am fi, rămânem în orice caz un organ constituțional esențial, de o importanță deosebită, la adăpost de orice influențe, neaccessibil nici unei sugestii, cu o menire mare în stat, pe care o urmărim cu toată conștiința că îndeplinim un adevărat apostolat.

Pentru importanța acestei misiuni legea noastră organică ne pune alături de cea mai înaltă instituțiune a statului, Curtea de Casație.

Ca orice instituțiune nouă, ea însă are nevoie de timp să se afirme și să i se poată recunoaște toată utilitatea. Pentru unii, Consiliul încă, apare ca o piedică pusă în calea legiuitorului, pentru alții ca o instanță de control nepotrivită cu autoritatea factorilor constituționali.

Observațiile Consiliului sub formă de avize par multora supărătoare, iar când se mărginesc să fie numai conforme, atunci alții... ne tăgăduesc utilitatea!

Așa că ori cum am face, ponosul cade tot asupra Consiliului.

Îndeplinim desigur un rol ingrat fiindcă, siliți să cercetăm proiectele de lege ce ar atinge un principiu constituțional sau o dispozițiune a unei legi existente, intrăm de voie de nevoie, în rolul puțin simpatice a criticului care caută pe te în soare!

Avem toată speranța însă, că prin activitatea ce o desfășurăm, să convingem în curând toată lumea că Consiliul legislativ nu-și face decât datoria cu cea mai strictă obiectivitate și că avizele sale nu tind decât să îndrepte unele lacuni și să contribuie numai la pregătirea cât mai bună a legilor.

Nu avem desigur pretențiunea să credem că aceste avize sunt infailibile. Greșelile sunt doar pentru oameni

și greșeli chiar dacă ar fi, ale noastre nu pot face nici un rău pentru că parlamentul nu-i ținut să se conformeze lor.

Dar în schimb cât bine ele pot face când ajută să se îndrepte un proiect de lege confuz, necomplect sau care atinge armonia ce trebuie să existe între toate legile existente!

Legile bune au tehnica lor specială, ele trebuie să fie clare, să nu dea loc la interpretări deosebite din care ar putea naște nesiguranță și procese.

Străduința noastră o îndreptăm toată în această direcțiune.

Pentru acest scop a fost creat Consiliul legislativ și după cum am arătat, munca noastră în acest an a fost cu deosebire rodnică.

De altfel am putut constata cu cea mai vie satisfacțiune, că guvernul înțelegând importanța acestei instituțiuni, nu numai că în cele mai multe cazuri a apreciat valoarea avizelor noastre, dar a însărcinat direct Consiliul cu pregătirea anteproiectelor legilor de reorganizare a serviciilor publice, lucrare anevoioasă pentru care secțiunea III-a a acestui Consiliu nu a ezitat să sacrifice însăși vacanța mare.

În raporturile noastre cu puterea legiuitoare ne bucurăm de aceeași atmosferă prielnică. Suntem cu deosebire măguliți să găsim chiar în mijlocul nostru între consilierii temporari pe însuși Președintele Senatului, pe onor. d-l C. Nicolaescu, care prin prezența sa aici contribuie cu luminele și experiența unei vieți întregi de muncă la pregătirea proiectului de unificare a codului civil.

Dar Domnilor, pe lângă numeroasele lucrări de unificare a atâtor coduri și de pregătirea proiectelor de legi curente și de regulamente, tot Consiliului îi încumbă sarcina de a îngriji de publicațiunea colecțiilor anuale de legi și regulamente.

În cursul anului expirat, a și apărut în două mari volume, această colecție tipărită cu îngrijire și însoțită de o tablă de materie după cari toate legile pot fi cu cea mai mare ușurință găsite. Ea se datorește în special zelului d-lui referent titular Eugeniu Denise.

Vom începe deasemenea fără de întâzieri și publicarea buletinului nostru de studii și lucrări. Avem acumulat până azi un foarte numeros material și socot absolut necesar ca în special proiectele de unificare ce le prepară Consiliul să fie în prealabil date în vileag ca juristii noștri și toată lumea interesată să le cunoască mai înainte, pentru ca atunci când ele vor veni în dezbaterile parlamentare să fie cât mai serios studiate, Consiliul legislativ neavând pretenția absurdă să facă o operă perfectă.

* * *

În cursul acestui an, Consiliul legislativ a avut dureră să piardă doi din cei mai de seamă, consilieri temporari, pe Matei Balș membru la Curtea de Casație și acuma în urmă pe Mihail Pașcanu, profesor la Universitate, ambii răpuși în floarea vârstei, în plină activitate și a căror lipsă o simțim adânc.

Tot în anul acesta cu părere de rău ne despărțim de unul din bunii noștri colegi, de d-l Grigore Ștefănescu, care a împlinit acum câteva zile, limita de vârstă. Dacă legile îl pun la retragere, D-zeu care e deasupra noastră, a voit însă să-l păstreze tot așa de viu și de activ, precum l'am cunoscut întotdeauna. Coleg bun, afabil, având o experiență lungă în magistratură unde a urcat toate treptele erarhiei, d-l Grig.

Ștefănescu în mijlocul nostru, pasionat la orice discuțiune, ne aducea cu toată încrederea, experiența unei vieți întregi de muncă neobosită.

Să sperăm însă că Consiliul nu va fi totuși lipsit de luminele eminentului nostru fost coleg.

Țin d-lor cu tot dinadinsul se menționez aici activitatea așa de laudabilă ce o desfășoară d-nii referenți titulari și stagiați ai Consiliului, ale căror lucrări, rapoarte și cunoștințe fac o deosebită cinste însăși Consiliului. Nu voi cita însă nici un nume, fiindcă ar trebui să-i citez pe toți.

Sfârșesc d-lor mulțumind d-lui ministru de justiție pentru viul interes ce poartă instituțiunei noastre, iar dv. iubiți colegi vă doresc ca anul care începe să fie pentru toți un an de mulțumire sufletească, și pentru Consiliul legislativ un an de muncă rodnică pentru ca el să însemne un pas mare înainte în mersul acestei instituțiuni căreia îi închinăm cu drag întreaga noastră activitate.

Discursul rostit de D-I STELIAN POPESCU, Ministrul Justiției

Domnilor,

Am ascultat cu vie atențiune și deosebit interes cuvântul de deschidere rostit de d-l prim-prezident Ganea și cu osebire „raportul” d-sale asupra activității desfășurate de Consiliul Legislativ în anul încheiat. Și vă mărturisesc, că pentru cei cari află acum pe deplin activitatea, preocupările și opera cuprinsă în scurta perioadă a „anului” scurs, făurită neștiut, discret și impresionant de ferit de larma publică, a consiliului, lectura d-lui prim-prezident constituie un adevărat regal.

Admirând astăzi opera d-v. și chipul strălucit cum răspundeți rosturilor instituțiunei, îmi amintesc de obiecțiunile și criticile ce s'au ridicat odinioară, când s'a înfățișat nevoia creării acestui laborator legislativ.

Necesitatea Consiliului nu se făcuse pe atunci prea simțită, fiindcă mecanismul parlamentar funcționând în condițiuni deosebite și înlesnind compunerea selectă a corpurilor legiuitoare, asigură secțiunii parlamentare de suficientă competență, apte să satisfacă cu prisosință nevoile legislative ale României Mici.

Desigur însă că stările nouă de lucru, au învins obiecțiunile și criticile antebelice, iar creațiunea Consiliului Legislativ s'a impus ca o imediată și aspră necesitate.

Consiliul Legislativ a trebuit să ia ființă, în prim rând ca un organ de coordonare a multiplelor și diferitele legi și legiuri răvășite pe teritoriul României Mari, și de armonizarea lor în vederea normalei și unității funcționării a justiției în România Nouă.

I s'a atribuit apoi rolul uriaș — ca sferă de activitate — și precumpănitor — ca rosturi —, de laborator al legilor și unificator al legislațiilor destinate statului întregit român, făurită în focul războiului năpraznic, prin sacrificiile imense și comune, și plămădit în avântul aspirațiilor și idealului tuturor românilor. După realizarea unificării teritoriale, nimic nu ar putea contribui mai mult la unificarea sufletească după care tot românul este însetat decât *unificarea legislativă*.

O atât de importantă misiune, în desăvârșirea operii de unificare a țării noastre deapururi unite, nu putea fi încredințată decât unui corp special, constituit din competențe recunoscute și dotat cu utilajul trebuitor, perfect cunoscător al diverselor și complicatele sisteme legislative în vigoare, concepute în spi-

rit profund străin de cel latin propriu neamului nostru și supuse necesității de a se adapta firei poporului nostru.

Domnilor,

Opera ce aveți de îndeplinit este strălucită; sarcina ce vă incumbă este covârșitoare, iar munca ce vi se pretinde este uriașă. Dar și onoarea ce vi se va cuveni va fi la înălțimea străduințelor dvs. pe deapururi încununată de recunoștința poporului român.

Domnilor,

Am urmărit în totdeauna cu adâncă mâhnire, obiecțiunile ce s'au articulat — cu oarecare timiditate, dar totuși cu stăruitoare insinuație — în contra operii de unificare legislativă a țării, pe care dv. o studiați, pe care poporul o cere ca pe un suprem și îndeajuns de întârziat act de desăvârșire a unității neamului, și pe care guvernul și-a înscris-o în programul înfăptuirilor de capital interes pentru țară.

Am desprins din aceste obiecțiuni un singur element meritoriu de luat în seamă: temerea că sistemele legislative de unificare s'ar putea să nesocotească vreo stare de lucruri îndătinată în concepția juridică a unora sau vre-o realitate de nezdruncinat.

Sunt și eu domnilor un adversar declarat al sistemelor de legiuri — cari deși menite regulării raporturilor dintre justițiabili și societatea ea însăși vie, în care trăiesc, sunt confecționate totuși de persoane și în turnuri de fildeș cu totul îndepărtate de sbuciumul de viață și de realitățile cărora le sunt destinate.

Sunt adversar declarat al acestor legiuri artificiale, plămădite în laboratoriile de cristal ale speculațiilor abstracte juridice și în graba de a avea o legiure cu orice preț. Maxima strămoșilor „*festinante*” trebuie mereu avută în vedere, dar nici nu trebuie să cădem în proverbul nostru de azi „*graba strică treaba*”.

De aceea, o recomandațiune ce-mi îngăduesc să o fac ca o urare pentru îndrumarea lucrărilor, în anul ce se începe, ar fi aceea de a nu ieși niciodată, în preocupările dvs. legislative, din cadrul realităților, din stările de lucruri ce vă înconjoară, fiindcă numai acestea furnizează criteriile exacte și pilduitoare pentru făurirea legislativă ce le-ar folosi propășirii.

Menirea dvs., a consiliului legislativ este de a descoperi dreptatea și a o investimântă apoi în forme accesibile întregului popor. Dreptatea este însă, domnilor, „ceva” cu totul relativ. Nu e bine să se caute forma ei ideală fiindcă n'a fost găsită nici când și apoi s'ar pierde și prea mult timp, iar noi n'avem timp de pierdut.

Dreptatea ce ne poate preocupă pe noi, în munca noastră de fiece zi ca factori de conducere și pe dv. ca organe de elaborare judiciară, îmi îngăduesc să cred că nu trebuie să fie decât numai aceea care se potrivește mai bine și mai satisfăcător, la un moment dat, unei societăți atât de strâns legate de realitate cum este societatea românească.

Mi se pare că s'a pierdut câte odată din vedere acest lucru. Poate că tocmai din această cauză și criticile izvodite contra instituțiunei au fost acerbe.

Iată de ce, îmi îngăduesc eu să cred că ar fi bine ca cel puțin în viitor observațiunea îndeaproape și recunoșterea stărilor reale de lucruri, să fie constante criterii de legiferare.

Domnilor,

Înainte de a încheia cuvântul meu și a vă face

urările cu cari gândesc să deschidem anul nou de lucrări, vă rog să aveți în principală grijă și preocupare problema „justiției în Basarabia“. Aci lucrurile sunt în o stare mai mult decât îngrijorătoare. Și cerințele de îndreptare, zi de zi mai stăruitoare.

Vă recomand, domnilor, din tot sufletul și animat de sentimentele de român ce mi-au călăuzit gândurile și faptele, în totdeauna, vă recomand, domnilor, ca o românească urare pentru anul de activitate ce începe, satisfacerea cât mai grabnică a acestei cerințe obștești, atât pentru a câștiga din timpul îndeajuns pierdut, cât — și mai ales — spre a desăvârși însăși opera de unitate națională realizată cu atâtea îndumnezeite sacrificii.

La această solemnitate a participat și d-l Istrate Mișescu, în calitate de vice-președinte al Adunării Deputaților, care a luat cuvântul în numele acelei Adunări, dar a cărui vorbire regretăm a nu o putea împărtăși cititorilor, deoarece nu ne-a fost trimisă.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I COM.

Aud-ența dela 4 Noembrie 1927

Președinția d-lui VINTILĂ CRISTESCU jud. de ședință D-1 și D-na X cu Direcția Generală a Căilor Ferate Române
Sentința No. 1559

Accident de cale ferată. Distrugerea totală a bagajelor ce călătorul conservă cu sine în vagon. Relativ la aceste bagaje nepredate există sau nu contract. Poate tribunalul să respingă ca nefondată acțiunea victimei incendiului întemeiată pe articolul 998 și urm. c. civil.

In cazul în care bagajele ce călătorul conservă cu sine în compartiment sunt total distruse de un accident (incendiu), datorit culpei constatate a Căilor Ferate, acțiunea reclamantului întemeiată pe articolul 998 urmează să fie respinsă ca nefondată.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de d-na X cu autorizația soțului său X și X, domiciliați în București str. Negustori Nr. 30 prin petiția înreg. la Nr. 14.684 din 10 Iunie 1926 în contra Direcțiunii Generale a Căilor Ferate prin Directorul său cu sediul în București, Bul. Elisabeta Nr. 122 pentru a fi obligată la plata sumei de 1.036.000, reprezentând daunele ocazionate lor cu prilejul incendiului acceleratului Nr. 102.

Având în vedere actele din dosar și concluziunile orale și scrise ale părților din care rezultă în fapt: că în ziua de 26 Aprilie 1927, reclamantii călătoriau dela Craiova la București în trenul accelerat Nr. 102 având cu ei drept bagaje de mână patru valize conținând bijuterii și obiecte de valoare; că în acest parcurs între stațiile Ciocănești și Știrbei-Vodă, pe la orele 23 și 20 minute, vagonul în care se aflau reclamantii, a luat foc, că până a fi oprit trenul, vagonul a fost așa fel cuprins de flăcări, încât reclamantii nu au putut coborî decât în mare grabă și deci fără a putea lua cu ei și valizele care au fost distruse completamente și că incendiul provenit din culpa Direcției C. F. R., reclamantii au formulat acțiunea de față în contra ei pentru a fi obligată la plata sumei de 1.036.000 lei ce reprezintă valoarea bijuteriilor și obiectelor conținute în valizele distruse de incendiu.

Având în vedere că de către reclamant în susținerea acțiunii lor se invoacă:

a) Că incendiarea vagonului în care călătoreau se datorește culpei Direcțiunii Căilor Ferate așa după cum se dovedește cu martorii audiați în cauză, cu ancheta generală raportată în ziarul „Argus” din 1 Mai 1926 și ziarul „Universul” din a-

ceeași dată și cu recunoașterea Căilor ferate rezultată din faptul despăgubirei acordată călătorului D-1 Pălăgeanu care voia să în acelaș compartiment cu ei;

b) Că această culpă este delictuală și că atare Direcția Căilor Ferate este răspunzătoare de daunele cauzate lor prin fapta ei conform dispozițiilor art. 998 și urm. din condica civilă;

c) Că cuantumul daunelor cauzate în sumă de lei 1.036.000 se probează cu martori audiați și facturile dela dosar;

d) Și că acțiunea fiind astfel fondată în fapt și în drept, urmează a fi admisă ca atare.

Având în vedere că de către Direcția pârâtă în combaterea pretențiunilor formulate de reclamant se sunține:

a) Că culpa Direcției Căilor Ferate în incendiarea vagonului în care călătoreau reclamantii nu este de natură delictuală, ci de natură contractuală;

b) Că întrucât conform regulamentului de transport care formează contractul dintre părți Direcția Căilor Ferate nu răspunde așa cum reese din textul art. 32 al. 3 din acest regulament, decât pentru bagajele predate contra receiptsă, urmează, că pentru bagajele de mână nu răspunde în nici un caz și cu atât mai puțin pentru obiectele prețioase pentru care potrivit dispozițiilor art. 431 din condica de comerț Direcția nu ar răspunde decât dacă i-ar fi fost declarate.

c) Că răspunderea Direcției nu există pentru pierderea obiectelor prețioase mai rezultă și din dispozițiile art. 30 al. 5 și 41 b. din regulamentul de transport prin care se operește suirea în tren cu bagaje de mână, constând în lucrul prețioase;

d) Și că în orice caz nu se face dovada acțiunii așa cum este formulată și deci urmează a fi respinsă ca nefondată.

Având în vedere că prin acțiunea de față se formulează de reclamant pretențiuni bănești în contra direcțiunii căilor ferate din cauza distrugerii a patru valize cu bijuterii și obiecte prețioase survenită cu ocazia incendiului unui tren în care călătoreau cu aceste bagaje și provocată prin faptul căilor ferate de a fi pus cu vină vădită la dispoziția lor ca și a celorlalți călători un tren rău amenajat pentru parcursul ce avea să-l facă, ceiace a dat naștere acestui incendiu.

Având în vedere că în susținerea acțiunii lor se invoacă de reclamant drept sorginte a dreptului pretins în contra direcțiunii pârâte dispozițiunile art. 998 din condica civilă, care obligă pe oricine ar cauză altuia un prejudiciu din vina sa de a-l repară.

Că acesta fiind dreptul invocat de reclamantii în contra pârâtei și astfel fiind determinat raportul juridic în puterea căruia dreptul se pretinde, urmează în soluționarea pricinii, a se tranșa în prim rând, de Tribunal — dacă în adevăr raportul de drept intervenit între părțile litigante prin faptul incendiului din vina căilor ferate a unui vagon, ce a provocat distrugerea obiectelor aparținând reclamantilor, este de natură quasi contractuală, și prin consecință, — dacă în adevăr natura responsabilității direcției căilor ferate pentru acest fapt al său provine din vina sa, este delictuală.

Că deci:

Având în vedere că transportul călătorilor pe căile ferate se execută conform dispozițiilor regulamentului de transport al direcțiunii căilor ferate.

Având în vedere că din regulile prevăzute de acest regulament se desprinde referitor la transportul călătorilor:

a) Obligațiuni cari incumbă călătorilor și cari afectează în general forma de interdicțiuni dela anumite manifestări individuale, ce, în principal, printre altele, constă în: a intră în tren fără bilet — a se plasa într'un compartiment de o clasă superioară celei indicată în bilet — a ocupa în mod abuziv locurile și fileurile pentru bagaje din compartimentul ales cu efecte, colete și alte obiecte, fiecare voiajor neavând dreptul de a dispune decât de locul de deasupra și dedesubtul celui la care are dreptul de a stă — de a introduce în comparti-

ment ca bagaje și alte lucruri în afară de cele permise, etc...

b) Și obligațiunile asumate de direcția căilor ferate și cari rezidă în: a efectua transportul în timpul fixat de orariul trenurilor — a respecta durata și valabilitatea biletului de drum — a efectua transportul pe itinerariul stabilit de părți și în condițiunile de igienă și conform celor prevăzute de regulament pentru fiecare clasă — și, mai ales, — a transporta pe călător teafăr la locul de destinație.

Având în vedere că aceste dispozițiuni regulamentare constituiesc din partea direcției căilor ferate o ofertă de a transporta în anumite condițiuni, iar din partea călătorului o acceptare a acestor condițiuni, urmează că acest transport se face în virtutea unui contract și, ca atare, imediat ce una din obligațiunile impuse părților nu este executată, responsabilitatea apare drept sancțiune a nerespectării clauzelor contractuale, și se rezolvă în baza acestui contract, pentru călător, într'o condamnățiune civilă, dacă faptul său antireglementar a provocat o daună direcției căilor ferate sau vreunul din ceilalți călători, ori o sancțiune penală, dacă violarea interdicțiilor prevăzute în regulament constituie o infracțiune la poliția drumurilor de fer, iar pentru direcția căilor ferate, tot în virtutea acestei convențiuni, printr'o condamnățiune tot deauna civilă, fie că a contravenit la vreuna din condițiunile regulamentului relative la efectuarea transportului în general, fie că, din culpa sa, a survenit un accident de persoane, întrucât și în acest caz, a contravenit unei obligațiuni contractuale firești, impusă de rațiunea însăși a locurilor, de a respecta integritatea fizică a călătorului.

Că dacă totuși responsabilitatea atât a călătorului cât și a direcției căilor ferate pentru nerespectarea regulamentului este totdeauna contractuală, întrucât obligațiunile reciproce de a-și evita daunele de orice natură preexistă în sarcina lor în baza acestui regulament — contract între părți, — care va fi însă natura responsabilității direcției căilor ferate pentru accidente de cale ferată survenite la bagajele luate de călător în tren cu a căror pază s'a însărcinat el însuși și de a căror existență nu a avut nici o cunoștință? Va fi această responsabilitate de natură contractuală, deoarece privește o operație accesorie transportului de persoane, sau distrugerea bagajelor de mână rămâne un fapt în afară de cercul responsabilității contractuale?

Având în vedere că conform prescripțiilor paragrafului 28 din regulamentul căilor ferate: — obiectele mici, ușor portative, — se pot lua de călători în vagoane, întrucât ele nu incomodează, prin mirosul lor, numărul lor sau în alt mod, celelalte persoane cari călătoresc împreună, și întrucât nu se opun prescripțiilor de ordine publică, sanitare sau administrative. Pentru aceste obiecte nu se eliberează recipise de bagaje; ele trebuie să fie priveghiate de proprietarii lor. În tot cazul nimeni nu este în drept să ocupe cu bagajele de mână mai mult decât spațiul potrivit locului său.

Având în vedere că potrivit prescripțiilor paragrafului 29 din acelaș regulament: obiectele incendiabile, precum și alte obiecte cari pot cauza pagube într'un mod oarecare, precum — puștile încărcate, iarbă (praf) de pușcă, materii lesne incendiabile și alte asemenea obiecte nu se pot lua în vagoanele de călători.

Considerând că întrucât, potrivit acestor dispozițiuni regulamentare călătorului îi este interzis de a transporta cu sine ca bagaje de mână obiecte ori colete ce, prin mărimea lor ar ocupa mai mult decât locul prescris pentru o persoană, sau cari prin conținutul lor, ar fi de natură a incomoda sau chiar periclita călătoria celorlalte persoane, iar prin a contrariu, îi e permis de a lua cu sine în compartiment ori ce alt obiect sau colet, care nu ar constitui o abatere de la aceste prescripțiuni, urmează că și în cecace privește aceste bagaje, o convenție s'a încheiat între părți având de obiect, pe de o parte obligațiunea direcțiunei de cale ferată de a transporta pe călător împreună cu o cantitate de bagaje de natură specifică și, în mod firesc, de a-i asigura și ajungerea lor la destina-

ție prin efectuarea parcursului fără accident, iar, pe de alta, o obligație a călătorului de a nu lua cu sine în compartiment vreun obiect de mărimea ori natura prohibită prin regulament.

Că așa dar, dacă a avut loc un accident din care a rezultat distrugerea totală ori parțială a obiectelor permise ca bagaje de mână, responsabilitatea căilor ferate se impune ca consecință firească, dar nu ca rezultat al faptului comis de un terțiu, care prin culpa sa a provocat altuia un prejudiciu, ci ca urmare logică a neexecutării unui contract, deoarece, prin survenirea unui accident, direcția căilor ferate nu și-a respectat obligațiunea luată în mod natural de a transporta pe călător și bagajul său de mână la locul de destinație, fără accident, care să pue în pericol integritatea fizică a persoanei și cea materială a obiectelor.

Că așa fiind, — în speța — întrucât daunele cerute de reclamanți au drept cauză juridică existența unei culpe delictuale din partea direcțiunei căilor ferate și întrucât faptul comis de această direcție constituie inexecutarea contractului de transport intervenit între părți, rezultă că părata nu poate fi obligată față de reclamanți pe baza acestui raport de drept și ca atare acțiunea formulată este nefondată și urmează a ri respinsă ca atare.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cerute de părată, le fixează la suma de lei 1.000 (una mie).

Pentru aceste motive, Tribunalul respinge ca nefondată acțiunea intentată de d-na X.

(ss) **Vintilă Cristescu.**

Grefier, (ss) **I. Voiculescu.**

NOTA. — Trebuie încă dela început menționat că speța de față nu s'a pus de loc în fața tribunalelor române și foarte rar în fața tribunalelor franceze, ceea ce a determinat probabil atât cele 4 amânări de pronunțări cât și suplimentele de pledoarii după ce tribunalul se declarase luminat.

Speța de față e referitoare la răspunderea Calei ferate, răspundere atrasă de o culpă recunoscută în fapt de tribunal, culpă ce a provocat incendierea a trei vagoane de pasageri ale acceleratului No. 102 și în care printre alte bagaje a diferiților călători au fost distruse și patru valize de mână conținând valori și bijuterii.

Evident că hotărârea ni se pare surprinzătoare din punct de vedere juridic și contrară, după părerea noastră normelor de drept, căci după ce tribunalul admite că „responsabilitatea căilor ferate se impune ca consecință firească“ în cazul în care „un accident a avut loc din care a rezultat distrugerea totală ori parțială a obiectelor permise ca bagaje de mână“, respinge ca nefondată acțiunea victimei accidentului cu cheltueli de judecată.

Iată motivele ce ne-au determinat această credință.

Răspunderea Calei Ferate.

Este în afară de discuțiune că după regulile generale de drept, după regulile stabilite de codul comercial, și după însuși regulamentul Calei ferate, răspunderea acestui cărauși este determinată de una și aceeași sorginte, anume de o *culpă*. Prin urmare ca să existe răspunderea Calei ferate, trebuie să existe, ca și în toate celelalte materii relative la responsabilitate, o *culpă*. Indiferent dacă culpa este de natură contractuală sau delictuală — această diviziune neavând nici o influență asupra principiului răspunderei — răspunderea există, ea fiind impusă de noțiunea de culpă ce determină răspunderea prin ea însăși.

După cum vom vedea, împărțirea teoretică a culpei în culpă delictuală sau contractuală nu poate modifica decât condițiunile relative la dovada acestei culpe, poate întemeia prezumțiuni de culpă, poate modifica qu-

antumul despăgubirei, poate restrânge sau lărgi efectele culpei, dar în nici un chip nu poate desființa noțiunea de culpă ce fiind dovedită, conform principiilor fundamentale ale codului nostru, trebuie să provoace răspunderea și repararea prejudiciului în limitele în care tribunalul socotește de cuviință.

Plecând dela acest adevăr eșit de mult din domeniul controverselor și ce este în realitate principiul fundamental pe care se bazează întreaga teorie a răspunderii și anume că răspunderea decurge din culpă, diviziunea în culpă contractuală sau delictuală neputând afecta principiul răspunderii, influențând numai consecințele de ordin secundar, vom vedea celelalte condițiuni ce trebuiesc îndeplinite pentru ca să ne putem găsi în fața unei culpe.

Fiindcă însă tribunalul își motivează hotărârea numai pe această diviziune, respingând acțiunea cum ar fi respins-o pe temeiul unei excepțiuni, fără să considere și fără să aibe în vedere nici piesele ce stau la dosar și nici susținerile de drept și fapt ale reclamantului, ne vom ocupa puțin de această atât de eficace distincțiune, sprijinindu-ne pe părerile cele mai autorizate.

După ce Planiol (*Traité élémentaire de dr. civ.* vol. 2 p. 285 și următoare) definește ce este în părerea generală (Huc. t. VII No. 95; Lyon-Caen, S. 85. 1, 129, Esmein S. 1900. 2. 57) o culpă contractuală „elle consiste a violer une obligation contractuelle“ și ce este o culpă delictuală „un fait productif d'obligations qui se produit entre personnes juridiquement étrangères l'une a l'autre“ ajunge la interesul distincțiunii, care de altminterlea ne interesează și pe noi în speța de față.

Care este acest interes? În opinia comună cele două specii de culpă se disting prin trei puncte. 1) Nu sunt apreciate la fel, căci în aprecierea faptului constitutiv de greșală severitatea este mai mare pentru culpa delictuală decât pentru cea contractuală. 2) Există o deosebire de probă în acea că culpa contractuală se prezumă pe când culpa delictuală trebuie dovedită. 3) Quantumul reparațiunii prejudiciului diferă, despăgubirea fiind mai complectă pentru paguba provocată de o culpă delictuală decât de o culpă contractuală. (Note. Planiol D. 1886. 2. 458).

Deosebirile acestea ce nu poartă decât asupra consecințelor isvorâte din diviziune sunt socotite de o parte din doctrină insuficiente spre a determina dualitatea culpei. Această doctrină reprezentată prin Planiol respinge sistemul dualității pe motivul că „l'une et l'autre consistent également en un fait qui est la violation d'une obligation. Seulement, dans ce qu'on est convenu d'appeler la faute délictuelle, l'obligation violée est une obligation légale, ayant ordinairement pour objet un fait négatif, une abstention“. Mai mult, această distincțiune „n'a ni sens ni raison d'être. La nature de l'obligation violée reste sans influence sur la faute“. (*Traité élém. dr. civ.* vol. II, p. 285 și urm).

Oricum ar fi, chiar pentru cei ce ar socoti că această doctrină e împinsă prea departe, un fapt este cert: există sau nu diviziunea culpei, ceea ce este în afară de discuțiune, este că distincțiunea nu poartă consecințe decât asupra celor trei puncte mai sus enumerate. Culpă și într'un caz și într'altul fiind generatoare de obligațiune, un tribunal nu poate respinge o acțiune bazată pe culpă, — adică pe principiile dreptului comun astfel cum sunt formulate în art. 998 și următorii — pe motivul că culpă este contractuală iar nu delictuală, căci aceasta ar însemna a se depărta

și de text ce nu face nicăeri această distincțiune, și de opinia doctrinei consacrate, căci în fapt această distincțiune e de ordin pur doctrinar.

A admite că în realitate există o culpă, dar fiindcă această culpă e de natură contractuală iar nu delictuală după cum a fost calificată prin acțiune, victima accidentului n'are drept la despăgubiri, înseamnă a consacra un principiu și nejuridic și periculos, anume că o culpă nu produce obligațiuni de despăgubire. „ai înseamnă a nesocoti articolele 998 și următoarele singurele texte de principiu ce nu pot fi eliminate, după cum vom arăta posterior de alte texte speciale convențiunilor. În nici un caz după părerea noastră nu se poate invoca o distincțiune de ordin doctrinal pentru a motiva decăderea dela un drept conferit de lege, cum face hotărârea comentată, ce recunoscând și culpă și dreptul la despăgubire în principiu, decade pe împincinat dela drepturile sale pe motivul că culpa ar fi contractuală iar nu delictuală, adică pe un motiv de controversă doctrinală, cu aceeași ușurință cu care ar decade pe cineva pe temeiul unei excepțiuni expres admise de lege.

După ce am văzut că natura culpei nu poate influența decât efectele secundare concretizate în cele trei puncte mai sus menționate, principiul răspunderii, singura consecință legală neprimind nici o schimbare în forma sa de principiu, vom cerceta cari sunt situațiunile în cari această diviziune poate juca rolul său important sub raportul consecințelor arătate.

Am spus încă dela început că ceea ce face să nască răspunderea în sarcina Căilor ferate este culpa. Ea trebuie dovedită prin orice mijloc. Din momentul ce această culpă e dovedită, natura juridică a culpei are importanță de a fi precizată pentru a se putea determina întinderea răspunderii. Această natură juridică este important de a fi calificată și în prealabil, căci după cum e contractuală sau delictuală, sarcina și jocul probelor funcționează.

Culpa Călei ferate

Răspunderea Căilor ferate, ca ori ce altă răspundere nu poate decurge în principiu de cât dintr'o culpă. Sub raportul naturei juridice această culpă poate fi delictuală sau contractuală. Dacă culpa s'a produs relativ la execuțiunea unei obligațiuni intervenite între pasager și Cale ferată, această culpă e contractuală. Răspunderea există necontestat. Proba se prezumă, Calea ferată având puțința să se descarce de răspundere dovedind cazul fortuit sau forța majoră. Despre această răspundere contractuală se ocupă, pentru a stabili consecințele și în special pentru a restrânge în o oarecare măsură granițele răspunderii. Titlul XII al cărței I „Despre Contractele de transport“ al codului nostru comercial. Acest titlul se referă nu mai la bagajele predate ce nefiind speța de față nu ne va opri prea mult. Ceea ce interesează în acest capitol ca fiind în raport cu speța sunt articolele referitoare la răspundere. Articolul 423 (italian 398) și 425 (italian 400) sunt formulate conform dreptului comun. Ele nu se referă decât la cazul în care obiectele au fost predate cărăușului contra unei scrisori de cărat plătindu-se valoarea transportului stabilită de tarif. Acest fapt rezultă atât din întregul conținut al titlului XII cât și din articolele luate fiecare în parte, căci articolul 430 partea finală precizează: „În caz de pierdere a obiectelor unui călător predate cărăușului fără arătarea conținutului, quantumul despăgubirei se determină după împrejurările particulare ale faptului“ (Italian 405).

Pentru obiectele prețioase după cum e speța de față, legea a socotit de cuviință să circumscrie răspunderea cărăușului prin textul articolului 431: „Cărăușul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani, titluri ce nu i-au fost declarate și în caz de pierdere sau stricăciune nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

Prin urmare cărăușul răspunde de obiectele prețioase conținute în bagaje bunăoară, *predate calei ferate*, cu condițiunea ca expeditorul să le declare și să arate valoarea lor, iar atunci, cărăușul devine evident răspunzător numai de valoarea arătată. Calea ferată însă dacă vrea să se prevaleze de aceste dispozițiuni în fața instanței este datoare să ție în stațiuni birouri unde odată cu predarea bagajului să se facă și menționata declarație, având drept, evident, să mărească tariful transportului în asemenea caz cum ar socoti de cuviință, plătindu-se o taxă suplimentară ad valorem ce ar reprezenta echivalentul unui surplus de prestație și o primă de asigurare către o societate de asigurare dacă înțelege să se asigure, sau către ea însăși ca propria sa asigurătoare.

În cazul însă în care însăși calea ferată pune în neputință pe călător să facă această declarație neavând în stațiuni organe ce să primească declarațiunea, atunci ea numai poate invoca beneficiile unor dispozițiuni ce prin fapta sa le-a împiedecat. În această ipoteză regulile normale intră în joc. Răspunderea devine completă cu sarcina pentru reclamant de a dovedi existența obiectelor prețioase reclamate și valoarea lor.

Acestea fiind regulile impuse de textele codului comercial, nu vom insista asupra lor. Vom insista numai asupra unui fapt precis, anume că titlul XII al codului comercial nu se poate aplica decât *obiectelor predate* Calei ferate. Contractul s'a încheiat în momentul predării. Abaterile dela acest contract constituie o culpă. Culpă fiind relativă la executarea unei convențiuni este socotită de doctrină ca o culpă contractuală. Ca atare expeditorul beneficiază de o prezumție neavând a dovedi această culpă. Această situațiune privilegiată poate fi răsturnată de Calea ferată dovedind cazul fortuit sau forța majoră ce a provocat distrugerea totală sau parțială a obiectelor.

Aprecierea faptelor ce au constituit culpa în cazul în care se face dovada precum și quantumul reparațiunii consecințelor provocate de culpă se face de judecător în condițiuni mai puțin severe decât în cazul în care culpa ar fi fost delictuală.

După ce am pus principiile generale ce sunt aplicabile relativ la obiectele predate calei ferate, căroră fără ca să atingă principiul răspunderii, în vederea ușurării comerțului, legiuitorul a înțeles să le supue regimului excepțional al codului comercial, ne vom opri asupra răspunderii Calei ferate ce decurge din distrugerea totală sau parțială a *obiectelor nepredate*.

Răspunderea Calei ferate în ipoteza distrugerii obiectelor nepredate. Ori care ar fi natura culpei ce a provocat distrugerea obiectelor nepredate, principiul răspunderii în el însuși rămâne neschimbat.

Un text stă la bază și determină soluțiunea, text ce se impune cu puterea principiilor de fundament. Acest text este articolul 998, anume că orice faptă a omului care cauzează altuia prejudiciu obligă pe acela din a cărui greșeală s'a ocazionat să-l repare. Acest principiu este lărgit prin articolul 999 prin care se prevede că „omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa“.

În fața acestor principii suficient de precise vom ve-

dea care este situațiunea culpei delictuale și care este situațiunea culpei contractuale.

Prin definiție culpa delictuală este fapta omului ce cauzează un prejudiciu unei persoane cu care n'are raporturi contractuale. În afară de contestație că această faptă îl obligă a repara prejudiciul cauzat atât de o faptă pozitivă cât și de neglijența sa.

Culpa contractuală este fapta omului care cauzează unei persoane cu care are raporturi juridice imediate un prejudiciu printr'o faptă pozitivă sau neglijență relativă la legăturile sale contractuale. Este tot atât de evident ni se pare că răspunderea sa este angajată și că datorește o despăgubire.

Atât datorita de despăgubire ce rezultă din culpa contractuală cât și cea care rezultă din culpa delictuală își au sorgintea naturală în unul și același principiu chiar dacă ar mai exista texte speciale în lege în afară de articolele 998 și următoarele. Sub raportul obligațiunii de a despăgubi, această obligațiune atât în culpa contractuală cât și în culpa delictuală își are origina plasată în același fapt, adică în faptul ce cauzează altuia un prejudiciu. Ceeace determină răspunderea și legitimează reparațiunea nu este raportul existent între cel ce a comis fapta și cel ce a suportat paguba, ci însuși culpa. Ea trebuie socotită de judecător și dacă există culpă, ceea ce este o chestiune de fapt la aprecierea instanței de fond, poate fi această culpă contractuală sau delictuală, este cu neputință să nu determine răspunderea.

Reparațiunile sunt cerute pe baza unei culpe sau mai exact pe baza unui text formal de lege. Calificarea naturii juridice nu poate abroga răspunderea și dreptul la reparațiune conferit de un text formal de lege. Răspunderea sub raportul principal există. Chestiuni de secundară importanță pe care le-am menționat se găsesc afectate de natura juridică a culpei. Dar numai atât.

Plecând dela acest principiu ce plasează răspunderea și dreptul celui vătămat de a fi despăgubit în culpă iar nu natura ei, cum o plasează hotărârea adnotată, vom vedea care este natura culpei ce s'ar putea reproșa Calei ferate în caz când prin fapta ei obiecte nepredate ar fi distruse.

Vom începe prin a vedea situația ce ar rezulta din textele codului comercial dacă ar fi cazul, oprindu-ne apoi asupra situațiunii ce ar rezulta din regulament și asupra valorii regulamentului în raport cu un principiu atât de esențial ca acel al răspunderii.

Am văzut că răspunderea contractuală rezultă din neexecutarea contractului încheiat între călător și calea ferată relativ la *bagajele predate* Calei ferate și constatate prin scrisoarea de cărat conform art. 414 din codul de comerț. De altminte'rea întreg titlul XII al cărței I cod comercial nu se ocupă decât de bagajele și mărfurile predate adică date în grija Calei ferate. Codul de comerț fiind un cod de excepțiune nu se poate aplica decât în cazuri anume determinate.

Dispoziția articolului 341 cod comercial ce limitează răspunderea cărăușului în cazul când obiectele prețioase nu au fost declarate, nu poate să-și aibe aplicațiunea decât atunci când aceste obiecte prețioase s'ar fi aflat în bagaje *predate* Calei ferate. Aceasta este în afară de discuțiune rezultând atât din conținutul titlului 12 cartea I „despre contractul de transport în genere” cât și din dispoziția articolului 430 relativ la evaluarea pagubelor și unde stă scris: „În caz de pierdere a obiectelor unui călător: *predate* cărăușului fără arătarea conținutului, quantumul despăgubirii se determină după împrejurările particulare ale faptului“.

După ce acest principiu a fost stabilit de articolul 430, urmează dispozițiunile articolului 431 relative la despăgubirea obiectelor prețioase, cerând pentru ca această despăgubire să poată avea loc, o declarație prealabilă sau concomitentă predării.

Dacă obiectele prețioase a căror despăgubire se cere ar fi fost transportate în bagaje predate căilor ferate fără să se fi declarat valoarea în scop evident de a se sustrage expeditorul taxei mai urcate de transport, atunci este fără discuție că Calea ferată ar putea opune dispoziția art. 431 cod comercial, căci culpa fiind de partea expeditorului, Calea ferată rămâne degajată de răspundere.

Pentru bagajele de mână această dispoziție nu se poate aplica pe motivul că aceste colete nici nu sunt predate calei ferate nici nu există vreun birou unde să se poată face această declarație. De altminterlea Calea ferată nici nu ar putea primi declarațiunea obiectelor de valoare cuprinse în valize, deoarece n'ar putea să-și ia răspunderea disparițiunii acestor obiecte neavând paza lor ce rămâne întreagă călătorului.

În cazul în care ar fi în stațiuni organe ce să primească declarațiunile conform articolului 431, ar însemna că se stabilește între călător și cale ferată o convenție pe baza căreia călătorul ar avea dreptul să ceară restituirea valizelor furate sau pierdute, ori echivalentul valorii lor în caz de dispariție. Ar însemna că Calea ferată și-ar lua obligațiunile ce materialmente i-ar fi cu neputință să execute.

Am spus încă dela începutul prezentei note că vreun caz identic speței de față nu cunoaștem că s'ar fi prezentat în fața instanțelor judecătorești române, ceea ce ar fi servit mult la comentarea prezentei hotărâri. Jurisprudența italiană este drept că abundă în spețe determinate de articolul 406 italian adică 431 român.

Toate spețele ce am avut posibilitatea să le cunoaștem deși sunt referitoare la răspunderea cărașului pentru distrugerea obiectelor prețioase se limitează însă, ca și pentru Jurisprudența română la valorile și obiectele *predate* calei ferate însă nedeclarate.

Deși codului comercial francez îi lipsește dispozițiunile articolului 431 român ce ne vin, după cum am arătat direct din dreptul Italian, totuși aceste dispozițiuni sunt în o oarecare măsură prevăzute de articolul 47 al legii drumurilor de fier din Franța, ceea ce a provocat o jurisprudență prin ajutorul căreia credem că s'ar putea stabili și Jurisprudența română.

Din cercetarea jurisprudențelor franceze care ele însă nu sunt prea numeroase se desprinde faptul că tribunalele franceze împart bagajele ce călătorul transportă cu el în două categorii: 1) Bagajele ce călătorul preda calei ferate; 2) Bagajele ce călătorul transportă cu el fără a le preda.

Pentru această a doua categorie singura de care avem a ne ocupa, doctrina și jurisprudența decide că răspunderea în caz de dispariție decurge din articolul 1383 (998 rom.) al codului civil, adică o răspundere atrasă de o culpă delictuală, căzând în sarcina călătorului dovada culpei.

„Quant aux bagages les voyageurs conservent avec eux, la compagnie qui ne les a pas pris en charge ne saurait en être responsable, à moins que leur perte ou leur détérioration ne provienne d'un accident qui lui soit imputable“ (Féraud-Girand t. 3, No. 458 și trib. Seine 29 Juillet 198. D. P. 1900. 2, 172. rapportat la Rep. Pratique Dall. t. II commissionnaire de transport No. 564).

Doctrina și jurisprudența deci sunt de acord a vedea că Calea ferată răspunde pe baza unei culpe în condi-

țiunile articolului 1382 francez, culpă ce trebuie dovedită de reclamant și că prin urmare toate obligațiunile și răspunderile atunci când e vorba de obiecte nepredate decurg din principiile dreptului comun ce se pot invoca atât în fața instanței civile cât și în fața instanței comerciale.

În vederea precizării situațiunii juridice în raport cu speța ce adnotăm, se nasc prin urmare mai multe întrebări cu caracter teoretic.

1) Există sau nu contract între călător și căile ferate relativ la transportul bagajelor nepredate și pe care călătorul le conservă cu sine în compartiment?

2) În ipoteza că există contract cari sunt acțiunile ce izvoresc din acest contract. 3) În ipoteza în care ar exista acțiuni contractuale, care o poziția acestor acțiuni în raport cu acțiunile izvorâte din articolele 998 și următoarele.

Acestea sunt chestiunile la care vom încerca să răspundem.

1) *Există sau un contract între călător și c. f. r. relativ la transportul bagajelor nepredate și pe care călătorul le conservă cu sine în compartiment?*

Dacă a fost întotdeauna și continuă să fie necontestat că în ceea ce privește bagajele predate Calei ferate contra unei plăți determinate de tarif și constatată împreună cu alte condițiuni ale convențiunii printr'o scrisoare de transport, există un contract, că deci culpa ce s'ar produce relativ la executarea acestui contract nu poate fi decât o culpă de natură contractuală și că acțiunile ce izvoresc sunt acțiunile contractuale, adică acelea ce sunt date victimei de texte speciale precum articolele menționate din codul comercial atunci când operațiunea e comercială și articolul 1475 cod civil român (1787 fr.) când operațiunea de transport ar fi socotită civilă, nu aceiași certitudine există și pentru celelalte feluri de transport.

Se știe că în ceea ce privește transporturile de persoane care îmbracă deasemenea caracterul aproape necontestat de contract, chestiunea nu a fost atât de simplă și continuă să mai fie și astăzi obiectul controverSELOR.

S'a pus întrebarea că în ipoteza în care survine un accident călătorului ce cale îi stă la îndemână să ceară despăgubiri: acțiunile rezultate din contract sau acțiunile rezultate din articolul 1382 civ. francez, adică cele rezultate dintr'o culpă delictuală?

Această chestiune nu avea nici în intențiunea doctrinei nici în intențiunea jurisprudenței alt interes decât acelea de a stabili sarcina probei, nepunând în discuție principiul despăgubirii. Părerea care recunoștea existența unei culpe delictuale punând la dispoziție călătorului cu sarcina pentru dânsul de a face dovada accidentului acțiunile rezultate din articolul 1382 a fost consacrată de Curtea de Casație franceză și de o parte din doctrină. (Cass. 10 nov. 1884. D. P. 85. 1, 433; Req. 14 dec. 1903. D. P. 1905. 1, 314 Paris 13 avr. 1892. D. P. 93. 2, 125; Paris 1894. D. P. 94, 2, 214; Grenoble 1904 et Dyon 1904, D. P. 1906. 2, 6; și autori Guillaouard, du louage t. 2. No. 765; Féraud-Girand t. 3. No. 420).

Această soluțiune a jurisprudenței și doctrinei franceze a fost contestată sub influența anumitor texte din cod cum bunăoară articolul 1147 cod civ. francez de jurisprudența posteroară și de o parte autorizată a autorilor. Conform acestei păreri ce tinde să predomine, responsabilitatea ar fi contractuală, de unde prezumție de culpă cu dreptul pentru Calea ferată să se descaree invocând cazul fortuit sau forța majoră (Paris 1866 D. P. 85. 1, 434; Req. 21 Juin. 1916 et civ. 1917 D. P. 1917; 1, 35; Req. 1918. D. P. 1919; 1, 45; Req.

1918. D. P. 1919. 1. 45; și doctrina: Aubry et Rau 5 ed. t. 5 paragr. 373. texte et note 14 ter. et quater; Colin et Capitant t. 2. p. 582 et Suiv.; Lyon-Caen et Renault t. 3. No. 709 et 709 bis).

În ceea ce privește accidentele survenite persoanelor ne raliem părerea ce constată existența unui contract între călător și cale ferată. Responsabilitatea este prin urmare contractuală pe baza convențiunii intervenite între Cale ferată și călător cu prilejul cumpărării biletului. Un lucru este însă cert și anume că asupra naturii culpei a existat și continuă încă să existe controverea.

Aceiași Curte de Casație Franceză a variat la termene foarte scurte după cum se constată din sentințe.

Prin urmare socotim că o persoană victima unui accident, dacă mai cu seamă dovedește culpa calei ferate nu poate fi decăzută dela drepturile sale în cazul când și-ar fi întemeiat acțiunea pe articolul fundamental 998 sub cuvânt că deși este culpă el urma să se adreseze justiției pe altă cale, adică invocând textele ce conferă acțiuni contractuale, când însuși existența legăturii contractuală este încă pusă în discuțiune.

N'ar putea fi decăzută nici pentru alte motive ce vom arăta mai jos.

În ceea ce privește bagajele de mână transportate de călător cu dânsul în compartiment, adică tocmai speța ce ne interesează, jurisprudența foarte sporadică de altmintrelea a tribunalelor franceze s'a fixat într'un sens ce a fost de altmintrelea admis și de doctrină: „Attendu, spune tribunalul din Paris, qu'il est constant qu'aucun contrat de transport n'est intervenu entre Devaux et le preposé de la Compagnie générale de voitures relativement à la Statutte; qu'elle n'a pas été confiée à ce dernier qui n'a perçu pour elle aucun droit de transport;

Attendu dans ces conditions que les demandeurs ne sont pas fondé, à demander que la compagnie générale des voitures soit de plein droit déclarée responsable de l'accident survenu à la Statuette; qu'à défaut d'un contrat ayant mis cet objet sous la garde de X, les consorts Y sont tenus de prouver que le bris de la Statuette est du à l'imprudience ou à la maladresse de ce dernier...

Par ces motifs, dit que les défendeurs ne sont pas de plein droit responsables de l'accident survenu en cours de route à la Statuette aucun contrat n'ayant mis cette objet sous leur garde, admet en consequence à prouver tant par titre que par temoins les fait suivants...". (Trib. Seine, 29 Janv. 1898, D. 1900, 2, 172).

În speța statueta transportată de călător s'a spart din culpa cărăușului. Proprietarul ce transportă acest obiect cu sine revendică suma de una mie franci pe calea unei acțiuni contractuale, rezultată dintr'un presupus contract de transport. Tribunalul francez a considerat însă că nu poate fi vorba de un contract relativ la transportul acestui obiect.

Dela 1898 și până azi, în ceea ce privește n'avem cunoștință ca vre-un tribunale să fi dat vreo hotărâre contrară.

În ceea ce privește doctrina ea a admis întocmai acest punct de vedere. Ne vom limita să reproducem părerea savantului profesor Thaller, ce în lipsa unei alte păreri contrarii, socotim că prin claritatea ei e destul de categorică.

„C'est sur cette notion que reposent, là même ou ils s'abstiennent de le dire, les arrêts concernant la soustraction de bagages que les voyageurs conservent à la main dans les compartiments. Ces bagages n'ont pas été enregistrés, la compagnie les a simplement tolérés.

Ils sont demeurés sous la garde du voyageur lui même. A dire vrai, en ce qui les concerne, aucun contrat de transport ne s'est formé. En tout cas, le transporteur n'a pas été instruit de la quantité de ces objets ni de leur valeur. Cela exclut l'indemnité, à moins d'un fait précis de faute dument démontré, telle que le détournement par un agent" (Thaller, Traité élémentaire au droit commercial, ed. 4, 1910, pag. 599, Nr. 1189).

Această doctrină pe care nici un autor serios n'a contrazis-o, socotim că nu mai are nevoie de comentările noastre. Călătorul transportă câteva obiecte cu sine nu pe baza unui contract relativ la acele obiecte, ci pe baza unei toleranțe. Aceasta de altmintrelea rezultă și din articolul 28 al regulamentului C. F. R. ce e astfel întocmit: „Obiectele mici, ușor portative se pot lua de călători în vagoane...". Insuși regulamentul s'a ferit de a întrebuiți cuvântul de *drept*, tocmai de teamă să nu facă să nască în sarcina calei ferate obligațiuni relative la aceste obiecte. Dece nu spune regulamentul că pasagerii *au dreptul* să ia cu sine obiecte mici, ușor portative, și întrebuițează cuvintele „pot lua" întocmai dupe cum s'ar spune unei persoane „poți să te plimbi prin grădina mea".

Inseamnă aceasta că există un contract ori o toleranță?

Toate argumentele trase din existența unui regulament, care în realitate conduc la concluziuni ce vom arăta imediat pentru ca a contrario să se poată deduce existența unui contract, nu pot avea temei juridic: „Având în vedere, spune tribunalul, că potrivit prescripțiilor paragrafului 29 din acelaș regulament, obiectele incendiabile, precum și alte obiecte cari pot cauza pagube într'un mod oarecare precum: puștile încărcate, iarbă (praf) de pușcă, materii lesne incendiabile și alte asemenea obiecte nu se pot lua în vagoanele de călători.

Considerând că întrucât, potrivit acestor dispozițiuni regulamentare călătorului îi este interzis de a transporta cu sine ca bagaje de mână obiecte ori colete ce prin mărimea lor, ar ocupa mai mult decât locul prescriis pentru o persoană, sau cari prin conținutul lor, ar fi de natură a incomoda or chiar periclita călătoria celorlalte persoane, iar prin a contrario, îi este permis de a lua cu sine în compartiment orice alt obiect sau colet, care nu ar constitui o abatere dela aceste prescripțiuni, urmează că, și în ceea ce privește aceste bagaje, o convenție s'a încheiat...".

Această părere o socotim eronată. Regulamentul de față cel puțin partea II referitoare la expedierea călătorilor nu poate avea alt caracter decât de natură polițienească. El nu poate constitui o ofertă dupe cum crede Tribunalul, ci regulează circulația pe calea ferată cu acelaș drept cu care Prefectura poliției Capitalei regulează circulația de străzile orașului.

Regulamentul sus indicat regulează timpul plecării, dă indicațiuni de călătorie, prevede modul de a te comporta în sălile de așteptare, se referă la fumatul în vagon, dă indicațiuni relative la scăparea trenurilor, controlul biletelor, vătămarea vagoanelor, se ocupă de luarea câinilor în vagoane, luarea obiectelor de mână în vagoanele de călători și atitudinea călătorilor în timpul călătoriei.

Toate sunt de ordin polițienesc în bună parte sancționate de amenzi, taxe cu caracter penal sau alte sancțiuni imediate, cum de ordin polițienesc sunt măsurile luate pentru a asigura circulația în condițiuni bune pe stradă.

Dacă am socoti acest regulament drept o ofertă ce stabilește un contract, și că nerespectarea lui prin urmare ar însemna neexecutarea unei convențiuni, am ajunge la concluzia că, dacă un călător ar fuma într'un vagon unde fumatul e oprit, sau dacă s'ar sui cu picioarele pe canapelele compartimentelor, sau ar călători într'o ținută necuviincioasă, sau ar avea o pușcă încărcată cu sine, sau ar transporta praf de pușcă, toate acestea ar trebui să fie considerate ca culpe contractuale săvârșite cu prilejul executării unui contract sancționat ca atare de acțiuni contractuale, când în realitate știm că unele din aceste contravențiuni sunt sancționate imediat prin amenzi, întocmai dupe cum o persoană ar fi amendată dacă n'ar observă regulamentul circulațiunii pe stradă sau dacă ar intra într'o grădină cu câini deslegați ori ar rupe florile, atunci când regulamentul ce guvernează aceste locuri publice ar opri sub sancțiunea amenzii aceasta.

Se poate conchide deci că regulamentul este o ofertă și că stabilește prin el însuși un contract?

Toate circulațiunile sunt cel puțin în țările civilizate efectuate pe baza unor regulamente. Circulația automobilelor pe șosele sau străzile orașului este făcută conform regulamentelor. Nu e permis să te plimbi cu bicicleta pe trotuar, sau să mergi cu automobilul mai iute de o viteză determinată, sau să staționezi cu trăsura în mijlocul stradei, dupe cum nu e permis să te sui în vagon cu „obiecte incendiabile, precum și alte obiecte ce pot cauza pagube într'un mod oarecare, precum: puști încărcate, iarbă (praf) de pușcă, materii lesne incendiabile și alte asemenea obiecte...“.

Inseamnă că circulația pe străzile orașului se face pe baza unei oferte a Prefecturii poliției sau Primăriei, și că trecătorul pieton sau cu trăsura a înțeles prin faptul că circulă să închee cu această autoritate un contract?

Nu. Aceste dispozițiuni reglementare nu pot constitui din partea Direcțiunii căilor ferate o ofertă generatoare de legături contractuale. Ele sunt și rămân dispozițiuni reglementare cu caracter polițienesc.

Dupe ce am arătat că atât jurisprudența cât și doctrina nu adoptă părerea ce ar vrea să vadă că în ceea ce privește transporturile bagajelor de mână de însuși călător, aceste transporturi nu se fac pe baza unui contract ci pe baza unei toleranțe, și că deci în cazul când aceste obiecte dispar prin culpa calei ferate, victima nu poate cere despăgubirea pe calea unor acțiuni contractuale, rămânându-i pentru repararea cuvenită pagubei numai acțiunile conferite de lege prin articolul 998 și următorii, și dupe ce am arătat că regulamentul calei ferate nu a modificat într'un nimic această situațiune întrucât el nu poate fi socotit ca o ofertă generatoare de legături contractuale, vom vedea care ar fi drepturile la despăgubire ale victimei și mijloacele pentru valorificarea lor, în cazul în care prin ipoteză, ar exista un contract între călător și cale ferată relativ la transportul acestor obiecte.

Prin urmare întrebarea la care am avea să răspundem este următoarea: *In ipoteza în care ar exista un contract între călător și cale ferată, faptul victimei de a cere despăgubiri pe baza articolului 998 l'ar deceda dela drepturile sale pe motivul că acțiunea ar fi nefondată întrucât nu a făcut uz de acțiunile speciale rezultate din texte anume?*

Trebue să precizăm încă dela început că această întrebare nu se poate pune decât în cazul în care obiectele ar fi fost predate Calei ferate, căci acțiunile speciale contractuale pe care codul de comerț le con-

feră împotriva cărașului în caz de pierdere totală sau parțială, nu privesc, după cum am arătat, decât această ipoteză. Deasemenea acțiunile speciale conferite de codul civil sunt relative tot la pierderea obiectelor *predate*, căci în articolul 1475 de sub capitolul V. „Despre locațiunea lucrurilor“ ce se referă la contracte de transport, în paragraful 2 al articolului 1470, stă scris „Cărașii și căpitani de corăbii sunt răspunzători de pierderea și stricăciunile lucrurilor *încredințate* lor, când ei nu probă că s'au pierdut ori s'au stricat din cauză de forță majoră sau cazuri fortuite“. Or bagajele de mână nu sunt încredințate nimănu ci rămân *priveghiate* de proprietarii lor“ (528 reg.).

Totuși spre a putea soluționa problema ce ne-am pus, vom admite că prin ipoteză ar exista și relativ la aceste obiecte un contract și că acest contract, în caz de neexecuțiune totală sau parțială ar face să nască în **beneficiul părții contractante** ce ar fi păgubită prin neexecutarea convențiunii, acțiunile contractuale prevăzute de codul de comerț asupra cărora ne-am oprit, ori acțiunile contractuale conferite de capitolul V, al codului civil referitor la locațiunea lucrurilor.

Care e situațiunea juridică în raport cu întrebarea pusă?

Nu vom intra într'o discuție detaliată a acestei controverse. Vom menționa numai că doctrina și jurisprudența veche franceză, au adoptat punctul de vedere însușit de tribunalul Ilfov, pe motivul că debitorul prin faptul contractului și-a creat o situațiune specială care l'a expus să facă un prejudiciu creditorului, situațiune ce nu ar fi existat în lipsa convențiunii. Consecvent cu această idee debitorul nu poate răspunde decât în baza acțiunilor izvorâte din acel contract, acțiunile decurse din dreptul comun neputându-l atinge. (Demolombe t. 31. No. 659. note 1-8; Baudry-Lacantinerie et Barde t. 4 No. 2958; Larombiere t. 7. art. 1386 No. 3; Lament t. 20. No. 644).

Doctrina modernă însă reprezentată prin Planiol a determinat și jurisprudența și legiferarea într'un sens contrar. Vom reproduce această doctrină: „Malgré la diversité des fonctions qu'on lui fait ainsi remplir l'idée reste la même: C'est que la responsabilité delictuelle des art. 1382-1386 est pour ainsi dire une responsabilité subsidiaire qui vient de remplir les vides de la responsabilité contractuelle, mais qui se trouve nécessairement écartée partout où il existe un lien conventionnel entre deux personnes. L'impossibilité de faire jouer en même temps, à raison du même fait et pour les mêmes personnes, les deux sortes de responsabilités est bien certaine; mais les rôles respectifs qu'on leur attribue dans la doctrine courante se trouve renversés: *Ce n'est pas la responsabilité delictuelle qui sert de complément à l'autre, c'est le contraire qui est vrai*; la responsabilité conventionnelle vient s'ajouter à la responsabilité établie par la loi et ne peut ni l'éliminer ni se substituer à elle, par la raison que la loi est antérieure à tous les contrats.. Le bail peut bien ajouter quelque chose à l'obligation préexistante du propriétaire, par exemple l'astreindre à entretenir son immeuble en bon état et à faire les réparations avant tout accident, mais quand l'accident, s'est produit, l'existence d'un bail ne peut pas changer la source de la responsabilité du propriétaire, ni surtout faire obstacle à l'application contre lui de présomptions écrites contre lui dans l'art. 1386“. — Dal. 1907. 2. 97. note).

Speța la care se referă Planiol este următoarea: Un locatar a suferit un accident datorit unei lipse de înțelegere a imobilului. Întrebarea purta asupra ches-

fiunei de a se ști cari sunt acțiunile ce urmau a fi intentate pentru obținerea despăgubirii: Cele rezultate din contractul de locațiune sau cele rezultate din articolul 1386 (1002 rom.).

Din această doctrină admisă însuși de ligiitorul francez prin legea din 7 April 1900 care adaugă articolului 1153 (1088 rom.) un aliniat prin care se dă dreptul creancierului căruia debitorul îi cauzează o pagubă să ceară pe calea articolului 1382 despăgubiri complete în afară de dobânzile legale conferite de text, consacrand astfel jurisprudența ce se fixase în acest sens, (D. P. 97. 1. 123; 3 Mai 1897. D. P. 97. 319) rezultă că acțiunile contractuale nu pot elimina acțiunile isvorâte din articolele 1382-1386, având mai mult un caracter subsidiar.

Consecvență acestei idei, Curtea de Casație franceză, (Req. 22 faud. 1918 Gaz. tribunaux du 1-er févr. 1918) admite că în ipoteza în care un contract a fost încheiat sub imperiu dolului, acest contract poate fi desființat pe baza articolului 1382, precum și dreptul pentru victima dolului de a obține reparația completă a prejudiciului tot pe baza acestui articol. E inutil să menționăm că în acest caz există acțiunile speciale izvorâte din articolele 1116 și 1177 ale codului civil. (960 și 961 rom.).

Jurisprudența a mers și mai departe admitând că dacă din lipsa de precauțiune sau neglijență din partea unui contractant rezultă o pagubă pentru o parte, aceasta e ținut să repare prejudiciul pe temeiul articolului 1382 chiar dacă contractul nu i-a fi impus această precauțiune, (Paris 10 mai 1898, D. P. 1900. 2. 405), precum și faptul că dacă o parte suferă un prejudiciu prin culpa cocontractantului, culpă ce nu ar fi trebuit să se produsă într'un mod normal, partea păgubită are acțiunea rezultată din articolul 1382, indiferent de acțiunile contractuale ce se găsesc epuizate. (Req. 27. april 1880, D. P. 80. 1. 432).

Nu vom insista mai mult asupra acestei chestiuni, deoarece după cum am spus, discuțiunea nu-și are rost decât în ipoteza existenței unui contract, ceea ce am arătat că nu e cazul speței ce adnotăm.

Din punct de vedere teoretic socotim că în ipoteza unui contract, acțiunile rezultate în caz de culpă pot fi cele conferite de articolele 998 și următoarele.

Nu există nici o cauză serioasă să fie înlăturate, deoarece însuși acțiunile contractuale sunt determinate de culpă, căci în ipoteza în care contractul nu e executat dintro cauză străină de greșeala părții, acțiunile contractuale nu mai pot produce efecte, cum nu pot produce nici cele rezultate din art. 998.

Textele referitoare la culpa și răspunderea contractuală au mai mult un caracter de precizare și determinare a răspunderii rezultate din articolul 998. Deci în cazul în care se recurge la acțiunile articolului 998, întinderea răspunderii va fi determinată și modificată în limitele și în sensul stabilit de textele speciale.

În ipoteza însă în care victima unui accident ar invoca acțiunile contractuale pe baza unui presupus contract, dacă tribunalul constată din elementele ce-i stau la îndemână că în realitate nu există nici o convențiune, atunci evident că partea prigonitoare ce a invocat cu'pa contractuală urmează să fie decăzută dela cererea sa care în realitate este nefondată, căci neexistând contract nu poate exista nici culpă relativă la legături ce în fapt și în drept nu există.

În afară de aceste motive de ordin general, mai există încă unul relativ la speță ce a fost invocat în

instanță, și a cărui piesă doveditoare deși stă la dosar, nu figurează nicăeri în hotărâre.

Și cu toate aceasta era determinant căci ar fi precizat dacă există sau nu în speță contract între partea prigonitoare și Cale ferată.

Acest motiv e gratuitatea călătoriei în raport cu cărăușul.

Partea prigonitoare fiind funcționar la Stat, beneficiază prin lege de un permis permanent pe calea ferată. În raportul dintre dânsul și Stat nu există gratuitate căci îl deține pe cale de lege acest beneficiu făcând parte din onorurile sale. În raport însă cu calea ferată, chiar transportul persoanei sale nu a fost făcut pe bază de contract, căci calea ferată e ținută să-l transporte în virtutea unei dispozițiuni obligatorii.

Nici un element necesar formării contractului nu există. Pentru o persoană ce călătorește în virtutea unui text de lege, fără să cumpere bilet, fără ca nimeni să plătească ceva cărăușului, cu obligațiunea pentru calea ferată prin lege să-l transporte, care e momentul când se încheie convențiunea? Cari sunt elementele convențiunii?

Noi nu le vedem. Credem că nimeni nu le vede, afară de slabe excepțiuni.

NICOLAE G. VRABIESCU
Doctor în drept dela Facultatea din Paris
Avocat

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III C. C.

Audiența dela 2 Noembrie 1926

Președinția d-lui PETRE GHITESCU judecător

Vasile Nițescu cu Virgil Uatu

Act juridic. Redactare de un copist. Acțiune în plata de onorarii. Inadmisibilitate. Act ilicit. Art. 5 cod. civ. și 53 din legea avocaților.

Conform art. 53 al legii avocaților o persoană care n'are calitatea de avocat nu poate redacta acte juridice sub sancțiunea închisorii corecționale dela 6 luni la un an, iar în caz de recidivă a maximumului închisorii corecționale.

Copistul de judecătorie urbană care a redactat un astfel de act, comite un act ilicit și nu poate cere vreo remunerare a serviciului său.

S'au ascultat d. avocat Al. Velescu pentru recurent și d. avocat Râmniceanu pentru intimat.

Tribunalul,

Având în vedere că din însăși redacția acțiunii la prima instanță rezultă că intimatul pretinde că recurentul l'a angajat să-i facă o chitanță, act de vânzare, pe care a și depus-o la dosar și care cuprinde toate elementele unui act de vânzare.

Având în vedere că intimatul nu are titlu de avocat.

Considerând că potrivit art. 53 din legea organizării corpului de avocați, este interzis oricărei persoane care n'are calitatea de avocat a da consultațiuni cu plată, a redacta acte sau acțiuni sau a angaja pledoarii înaintea instanțelor de orice natură sau a avea un biou în care s'ar exercită aceste operațiuni.

Cei ce ar contraveni acestei dispozițiuni, se vor pedepsi cu închisoare corecțională dela 6 luni la un an, iar în caz de recidivă, pedeapsa va putea fi urcată până la maximumul închisorii corecționale.

Că în speță, judecătorul de ocol, admitând acțiunea intimatului, care din însăși modul cum e redactată rezultă că este

contrară dispozițiilor textului citat, care este de ordine publică, a dat o hotărâre casabilă pentru motivul că a violat aceste dispozițiuni.

Că dar astfel fiind, recursul de față este fondat și urmează a fi admis, casând cartea de judecată a primei instanțe.

In fond:

Având în vedere că după cum s'a stabilit mai sus, obligațiunea care a dat loc pretențiunii reclamantului, derivând dintr'un act ilicit, conf. art. 5 din codul civil, acțiunea sa este nefondată și urmează să fie respinsă.

Pentru aceste motive admite recursul și în fond, respinge acțiunea, etc.

Data și citită în ședință publică azi 2 Noembrie 1926.

(ss) P. Ghișescu, St. Stoenescu.

Grefier, (ss) I. Palos.

CURTEA DE APEL GALAȚI, SECȚIA I

Audiența dela 3 Martie 1927

Președinția d-lui EUGEN. BONACHI, Prim-prezident

Salvator Gueron et M. Dumitrescu ș. a. cu M. de Finanțe

Decizia No. 30

Contrabandă vamală. Recurs în materie vamală. Recurs adresat direct Curții de Apel. Neregularitate. Legea Curții de Casație. Calitatea șefilor de vamă de a reprezenta Ministerul de Finanțe în procesele vamale și dacă aceștia au dreptul de a semnă și declară recurs sau de a uză de orice căi de atac, fără o anume delegație specială?

1. Conform disp. art. 32 din legea Curții de Casație, comb. cu art. 1 din legea de organizare judecătorească, recursurile în contra sentințelor date de Tribunale în materie vamală, se declară după formele prescise de legea Curții de Casație și trebuiesc în consecință — depuse și declarate la Președintele Tribunalului, care a pronunțat sentința atacată cu recurs spre a îndeplini formalitățile de comunicare și întâmpinare, conform legii Curții de Casație.

Recursul adresat direct Curții de Apel urmează a fi respins ca neregulat introdus în asemenea materie.

2. Conform disp. art. 213 din legea vămilor, administrația vămilor se citează, în procesele vamale, înaintea justiției, prin administratorul financiar al județului respectiv, care poate fi suplinît fie prin avocatul Statului, fie prin șeful vămii sau un alt funcționar anume delegat de Direcțiunea Generală a Vănilor.

3. Pentru a uză de o cale de atac, cum este recursul în casare, se cere ca delegațiunea să prevadă în mod expres acest mandat de a declară recurs, căci în lipsa acestei delegațiuni speciale șefii de vamă nu pot să aibă calitatea de a ataca în numele Ministrului de Finanțe hotărârile judecătorești.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat C. G. Popescu, din partea intimatilor în susținerea incidentului de anulare a ambelor recursuri și pe d-l G. D. Gheorghiu, șef de vamă, în susținerea recursului și în combaterea incidentului.

Asupra recursurilor făcute de șeful Vămei Galații prin petițiile înreg. la Nr. 6658 din 926 și 2099 din 926, ambele conexate, în contra sentinței civile cu Nr. 358 din 926 a Tribunalului Covurlui, s. II,

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere că unul din cele două recursuri azi la ordine și anume acel despre care tratează dosarul acestei Curți

cu Nr. 863 din 926, este adresat direct la Curte, prin petiția înreg. la Nr. 6658 din 15 Decembrie 1926.

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 32 din legea pentru Curtea de casație și justiție, recursul se depune sau la Președintele instanței a cărei hotărîre se atacă, sau la președintele respectiv al primei instanțe;

Că întrucât recursul în discuțiune nu a fost depus la președintele Tribunalului Covurlui s. II, care a pronunțat sentința atacată cu recurs, ci direct la această Curte, el se consideră neregulat făcut și, ca atare, urmează să fie respins;

In ce privește celalt recurs rămas în discuțiune:

Având în vedere că intimații în recurs ridică, atât prin întâmpinarea lor scrisă, cât și oral astăzi în instanță, chestiunea lipsei de calitate a șefului vămii Galați, de a face recursul de față, în numele Administrațiunei vămilor.

Având în vedere că cererea de recurs urmează a se face de către însăși partea, sau de către mandatarul sau reprezentantul ei legal;

Considerând că Administrațiunea vămilor, este în atribuțiunile Ministerului de finanțe; ea este condusă sub autoritatea Ministerului de către Directorul general al vămilor (art. 17 Legea vămilor).

Considerând că șefii de vamă, cari nu sunt decât conducători de birouri vamale, nu au printre atribuțiunile funcțiunei lor pe aceia de a reprezenta administrația vămilor, înaintea instanțelor judecătorești.

Legea Vămilor prin art. 213. arată că administrațiunea va fi citată și reprezentată înaintea justiției prin administratorul financiar al Județului, care poate fi suplinît fie prin avocatul Statului, fie prin șeful vămii, sau un alt funcționar anume delegat, din partea Direcțiunei Generale a Vămilor;

Considerând că, delegația de a reprezenta Administrația Vămilor și a susține interesele sale, înaintea Tribunalului, în apelul ce s'a declarat contra unui proces-verbal de contravenție sau de contrabandă, nu cuprinde și dreptul de a ataca cu recurs sentința Tribunalului. Acest drept, în lipsă de veri ce indicație din partea legii, în această privință, nu poate fi exercitat de cât de Administrația vămilor, ea însăși, adică de ministrul de finanțe și Directorul general al vămilor ori de către o persoană anume delegată de dânsii în acest scop;

Că, așa fiind, recursul de față declarat de șeful vămii Galați fără o delegație specială, ci numai pe baza delegațiunei generale de a se prezenta să susțină interesele Administrațiunei Vămilor în apelurile sau recursurile pendinte înaintea Justiției, nu este valabil.

Considerând că recursul făcut de o persoană fără calitate poate fi ratificat în termen util.

Considerând că sentința atacată cu recurs a fost comunicată la 23 Decembrie 1926, astfel că termenul de recurs a expirat încă dela 23 Ianuarie 1927, iar înăuntrul acestui termen nu s'a produs nici o ratificare din partea Administrației vămilor, fie expresă, fie virtuală;

Considerând că, în ziua de 22 Ianuarie 1927 s'au depus motivele de casare, însă ele au fost depuse și semnate tot de șeful vămii Galați, care, după cum s'a arătat mai sus, nu putea pe baza delegațiunei ce posedă, să declare un recurs valabil în numele Administrațiunei Vămilor și deci, pe baza aceleiași delegațiuni nu putea, prin depunerea motivelor de recurs, nici să ratifice propriul său recurs.

Că așa fiind, recursul cată a fi respins ca făcut de o persoană fără calitate.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge ambele recursuri.

NOTA. — Curtea de Apel din Galați Secția I, soluționează prin Decizia cu No. 30 din 926 în mod foarte juridic chestiunea: dacă șefii de vamă pot, fără o delegație specială să uzeze de diferite căi de atac: apel, opoziție sau recurs împotriva sen-

tințelor date de Tribunale în materie vamală și chiar dacă în baza unei delegațiuni au dreptul de a reprezenta Vama în Justiție, pot să uzeze de asemenea căi de atac când acest drept nu le-a fost conferit, în mod expres, prin delegațiunea dată.

În adevăr, conform disp. art. 213 din Legea Vămilelor, Administrația Vămilelor trebuie citată în persoana Administratorului financiar al județului, în procesele vamale și că pentru susținerea intereselor Vămei, Administratorul financiar va putea fi asistat sau suplinit de avocatul statului și la trebură de către șeful Vămii, sau un alt funcționar anume delegat de Direcțiunea Generală a Vămilelor.

În speță delegațiunea era dată de Direcțiunea Vămilelor unui funcționar cu dreptul de a reprezenta Ministerul de finanțe în procesele vamale, fără delegațiunea expresă de a putea uza și de dreptul de recurs, deci nu era valabilă.

Mandatul dat a-lui G. Gheorghiu era strict limitat numai la reprezentarea și susținerea intereselor Vămii în instanță și nu-i putea conferi nici un alt drept neconferit în mod expres, cum ar fi, de pildă, drepturile cu caracter judiciar și de dispozițiune.

Această delegațiune nu poate fi asimilată în nici un caz cu procura dată avocaților în conformitate cu disp. art. 36 din legea organică a corpului de avocați, în care se conferă în mod expres, numai avocaților, ca prin procura ce primesc de la clienți să fie investiți cu dreptul de a lua ori ce măsuri cu caracter judiciar sau procedural, chiar dacă nu se indică, în mod special, toate drepturile de mai sus.

De altfel, nici n'ar fi admisibil ca Ministerul să poată da asemenea împuterniciri unor funcționari cari pot să fie eminenți în specialitatea lor și să nu cunoaște bine chestiunile de procedură, cum s'a dovedit, în cazul de față, cu cele două recursuri, din cari primul rău îndreptat și al doilea făcut fără delegație.

Prin urmare, conform principiilor înscrise în art. 17, 26 și 213 din Legea Vămilelor comb. cu art. 70, 75 și 316 din Proc. Civ. și art. 1537 din Codul Civil, rezultă că Administrațiunea Vămilelor este în atribuțiile Ministerului de Finanțe și se conduce sub autoritatea Ministerului, prin anume delegație către Directorul General al Vămilelor.

Că Șefii de Vamă nu au alte atribuțiuni de cât de a conduce birourile vamale și că ori de câte ori voiesc să fie investiți cu dreptul de a face înaintea justiției acte cu caracter fie procedural, fie judiciar fie chiar de dispozițiune, trebuie să aibă o delegație expresă, în acest sens, din partea Ministerului de Finanțe sau din partea Directorului General al Vămilelor, în cazul când și D-sa ar avea asemenea delegație din partea Ministrului respectiv, întrucât

asemenea delegații dacă se dau sunt de competența Direcțiunii Contenciosului din Ministerul de Finanțe.

C. G. POPESCU-GALAȚI
avocat

REGIMUL INTERNAȚIONAL AL PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE ÎN ROMANIA, de *Dr. Florian Porescu*, cu o Prefață de Prof. Anibal Teodorescu. *Prețul 200 lei.*

A apărut:

LEGEA RECRUTĂRII, complectată la zi, după ediția oficială a Ministerului de Război. *Prețul 120 lei.*

LEGEA AMNISTIEI din 6 Ianuarie 1928, comentată de *Dr. E. C. Decusară* cu expunere de motive. *Prețul 30 lei.*

EXECUTAREA SILITĂ ASUPRA BUNURILOR IMOBILE (ed. II) de *N. Luca*, revăzută, complectată și pusă la zi cu doctrina și jurisprudența, utilizabilă și pentru Ardeal, Bucovina și Basarabia. *Prețul 230 lei.*

LEGEA STATUTULUI FUNCȚIONARILOR PUBLICI cu Regulamentul, comentată și adnotată de *R. Dimiu*, judecător la Trib. Prahova, cu Expunerea de motive, Desbateri parlamentare și Jurisprudența. *Prețul 140 lei.*

A apărut TABLA de materie a *Curierului Judiciar* pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de *100 lei*. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

A apărut TABLA de materii a *Jurisprudenței Generale* pe 1927. Ea este alcătuită ca și celelalte table ale anilor anteriori și s'a pus în vânzare tot cu prețul din trecut de *100 lei*. Comandele vor fi însoțite de cost la care se va adăoga 10 lei pentru porto postal recomandat.

D-1 Profesor Plastara, scoțând în volume **CURSUL DE DREPT CIVIL ROMÂN**, ce profesază la Facultatea de Drept din București, a apărut în Editura „*Curierul Judiciar*“, după cum am anunțat, vol. VIII, care cuprinde materia: *Expropriațiunea Silită și Prescrierea*, un vol. format mare, având 350 pagini ce s'a pus în vânzare cu prețul de 350 lei.

În continuare, d-1 Profesor Plastara a pus sub presă VOL. IX și X cari cuprind: *Suplimente la Persone, Bunuri și Obligațiuni*.

În editura „*Curierul Judiciar*“ S. A., a apărut:

1). „**C E K U L**“, un interesant și documentat studiu economico-juridic, (circa 500 pagini), cu doctrina și jurisprudența română și străină, de d-1 Avocat *Dr. D. Găleşcu-Pyk*. **LEI 380**

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la Administrația revistei *Curierul Judiciar*, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat,